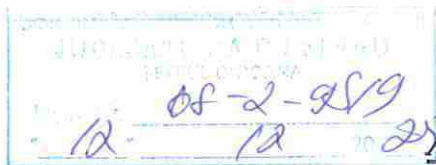




**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul Ciocana)



Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, 24/1, MD-2044
E-mail: jci@justice.md; Tel.: /+373 22/ 42-53-22; 34-41-07
www.instante.justice.md



Curtea Constituțională

Adresă: Strada Alexandru Lăpușneanu 28, Chișinău

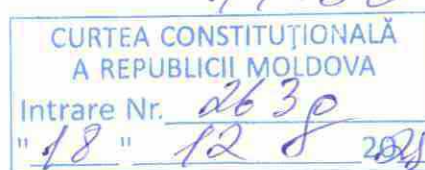
Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana), vă transmite spre examinare cererea petiționarilor Ion Gherman, Pavel Gherman și Ala Gherman privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării plângerii depusă de către avocatul Anatolie Ceachir în interesele petiționarilor Ion Gherman, Ala Gherman și Pavel Gherman în condițiile art. 313 Cod de procedură penală împotriva actelor organului de urmărire penală, ale procurorului și ale procurorului ierarhic superior.

Anexă: cauza nr. 10-89/2025 pe "76" file.

copia

Constantin Damaschin,
Președinte interimar al Judecătoriei Chișinău

Executor: Stratulat Maria





Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin.(1) lit. c) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.1. Persoană fizică – Petiționar 1 (Succesorul unic de drepturi morale și materiale a familiei. Feciorul părților vătămate și civilă pe cauză)

1. Nume: GHERMAN
2. Prenume: PAVEL

A.1. Persoană fizică – Petiționar 2 (parte vătămată pe cauză)

1. Nume: GHERMAN
2. Prenume: ALA

A.1. Persoană fizică – Petiționar 3 (parte vătămată și parte civilă pe cauză)

1. Nume: GHERMAN
2. Prenume: ION

A.3. Instanța de judecată

1. Judecătoria Chișinău, Sediul Ciocana
2. Judecător: Vladislav Negru
4. Chișinău, strada Mihail Sadoveanu 24/1, MD-2044, RM
5. (Grefier Maria Bolbocean)

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

1. În fapt, prin ordonanța din 30.06.2020, omul de afaceri Gherman Ion a fost recunoscut de către reprezentantul organului de urmărire penală **în calitate de parte vătămată** în cadrul cauzei penale nr. 2016020590, pornit în privința cet. Focșa Iurii **conform art. 312 alin (2) lit a), b) și c) Cod penal**, care în calitate procesuală de martor a depus cu bună știință declarații ulterior probate ca fiind mincinoase la faza de urmărire penală și la judecarea ordinară a dosarului penal nr. 2008030943 (în prezent în procedură de revizuire în temeiul comiterii mai multor infracțiuni în legătură cu judecarea ordinară a cazului în baza falsificatelor și a declarațiilor mincinoase depuse asupra falsificatelor), de învinuire a omului de afaceri Gherman Ion și companiei de construcții SRL Penomet Grup, învinuitul Focșa Iurie depunând o serie de declarații mincinoase în privința documentelor oficiale și publice de ordin fiscal-contabil și de ordin tehnico-constructiv **dovedite ulterior falsificate, inclusiv cu contribuția directă a învinuitului Focșa Iurie, prin ordonanța de nereabilitare din 13.04.2022 constatativă de infracțiunea prevăzută de art. 361 Cod penal**, comitentul Focșa Iurie schimbând/modificând declarațiile și totodată coordonând multiple declarațiile dovedite ulterior false cu fals-pretinsa parte vătămată în dosarul nr. 2008030943 cet. Vutcăraș Vasile, împreună cu care au și confecționat documentele oficiale și publice ilicite dovedite falsificate la 13.04.2022, asupra cărora a comis fapta prohibită de Legiuitor de mărturie mincinoasă asupra probelor falsificate ca fiind legale și veridice, acțiune prejudiciabilă prohibită de norma art. 312 alin (2) lit a), b), c) Cod penal. Dovadă anexată.
2. Prin ordonanța din 16.07.2020 Gherman Ala a fost recunoscută de către reprezentantul organului de urmărire penală **în calitate de parte vătămată** în același cauză penală. Dovadă anexată.
3. Tot la 16.07.2020 , omul de afaceri Gherman Ion a fost recunoscut în calitate de parte civilă de **3.550 130,72 lei** în cadrul cauzei penale. Dovadă anexată.
4. Prin **Încheierea irevocabilă a judecătorului de instrucție din 07.06.2022** a Judecătoriei Chișinău sediu Ciocana, Instanța a obligat procurorul:
 1. să înlăture toate contradicțiile din declarațiile scrise în procesul verbal de audiere a martorului Iurie Focșa din 04.02.2009, declarațiile suplimentare ale lui Iurie Focșa din 26.06.2009, declarațiile lui Iurie Focșa din 10.08.2011 și din 15.03.2012 - **care nu coincid cu declarațiile ultimului date la examinarea cauzei la Curtea de Apel Chișinău la data de 19.03.2014, 26.03.2014 și 11.04.2014,**
 2. să se expună legal și motivat asupra următoarelor expertize judiciare existente la caz: nr.34/12/1-R 791 din 26.02.2016, nr.10/202 din 24.02.2016, nr.1082-1083 din 07.10.2016, nr.10/202 din 24.02.2017, nr.11/369 din 15.09.2017, nr.139 și nr.26 din 28.04.2017 – **în calitate de temei probant și să se expună prin prisma acestora detaliat și în concreto.**
5. La materialul cauzei penale nr. 2016020590 se află următoarele probe doveditoare a cauzării prejudiciului de ordin moral și material în mod idrect lui Gherman Ion și în mod indirect membrilor familiei, succesorii de drepturi morale și patrimoniale, Gherman Ala, soția, și Gherman Pavel, unicul fecior și anume
 1. **PE LATURA CAUZĂRII PREJUDICIULUI MATERIAL:**
 - Raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R 791 din 26.02.2016
 - Raportul de expertiză judiciară nr. 10/202 din 24.02.2016
 - Raportul de expertiză judiciară nr. 1082-1083 din 07.10.2016
 - Raportul de expertiză judiciară nr. 10/202 din 24.02.2017
 - Raportul de expertiză judiciară nr. 11/369 din 15.09.2017
 - Raportul de expertiză judiciară nr. 139, nr. 26 din 28.04.2017
 - Ordonanța din 13.04.2022 de constatare a comiterii infracțiunii de falsificare a probelor în dosarul nr. 2008030943, infracțiune la care a participat învinuitul Focșa Iurie – **or constituie documente oficiale și publice falsificate de ordin patrimonial prin care a fost adus prejudiciu în mod direct victimei SRL"Penomet Grup" și Gherman Ion**
 - **Încheierea judecătorească definitivă și irevocabilă din 2 octombrie 2024 a Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana pronunțată în dosarul nr.10-1728/2024 în privința ex-procurorului și ex-judecătorului Victor Olărescu instanța indicând direct, că pentru**

prezentarea documentelor dovedite definitiv falsificate în calitate de probe ca și cum *autentice și veridice* și care ulterior au fost atribuite cu statut de corp delict în cauza penală nr. 2008030943 – urmează la caz să poarte răspundere persoanele ce au prezentat probele organului și anume – cet. Vutcățu Vasile și cet. Focșa Iurie

- Multitudine de DOCUMENTE DE STAT doveditoare a uzului de fals, inclusiv (rapoarte de expertiză, extrase din cadastru, etc..) depuse de SRL "Gordincom" care dovedesc că învinuitul Focșa Iurie a depus cu bună știință mărturii mincinoase precum că mijloace financiare și materiale de construcții procurate de SRL "Penomet Grup" pentru SRL "Elvitis Com" ar fi fost folosite la construcția fabricii de fructe uscate GORDIN a SRL "Gordincom" (fapte reflectate și în sentința în dosarul nr. 2008030943) – fiind astfel lezate și drepturile SRL "Gordincom", la fel victimă a uzului de fals infracțional comis de Focșa Iurie

2. PE LATURA CAUZĂRII PREJUDICIULUI DE SĂNĂTATE FIZICĂ ȘI PSIHICĂ:

- Raportul nr. 9 din 24 mai 2018 în baza fișei medicale nr. 1784 a lui GHERMAN ION emis de Centrul de Reabilitarea a Victimilor Torturii MEMORIA înregistrat la Ministerul Justiției din Republica Moldova – unica instituție abilitată în reabilitarea victimilor torturii, partener OMCT - World Organization Against Torture, UNICEF, UNDP, PROMO-LEX, United Nations Voluntary Fund for Victims of Torture, The Center for Victims of Torture Civil Rights Defenders, Amnesty International International, Rehabilitation Council for Torture Victims, Dignity Danish Institute Against Torture, ICAR Foundation, MATRA și alte centre din Rețeaua Europeană de Centre și Programe de Reabilitare a Victimelor Torturii – prin care este constatată cauzarea prejudiciilor de sănătate fizică și psihică victimii Gherman Ion, raport care constituie document fundamental în fața Curții Europene pentru Drepturile Omului.
- 6. Totodată, în cadrul materialului se atestă o mulțime de probe care dovedesc că învinuitul nu doar a mințit în formă omisivă și comisivă, dar și a recurs la schimbarea declarațiilor, precum și a depus declarații în calitate de învinuit cadrul cauzei penale nr. 2016020590 care se contrazice cu declarațiile acestuia depuse în calitate de martor în dosarul nr. 2008030943.
- 7. Totodată se atestă dovezi documentate care dovedesc că învinuitul Focșa Iurie a coordonat multiple declarații mincinoase cu fals-pretinsa parte vătămată cet. Vutcărau Vasile în privința documentelor oficiale și publice dovedite falsificate de către ambii comitenți vizați, i.e. Focșa Iurie și Vutcărau Vasile, falsificate pe care prin uzul de fals manifestat prin acțiuni omisive și comisive de declarație mincinoasă, le-au utilizat cu bună știință în ambianța justiției împotriva victimelor Gherman Ion și companiei de construcții SRL Penomet Grup.
- 8. Pentru faptele invocate supra, prin ordonanța din 09.06.2022, Focșa Iurie a fost pus sub învinuire conform art. 312 alin (1) lit a) din Codul penal
- 9. Ulterior, în temeiul constatării infracțiunii de falsificare de probe conform art. 361 Cod penal la care a participat cet. Focșa Iurie, fapte stabilite în cauza penală nr. 2017030118 prin ordonanța din 13.04.2022, la cererea înaintată de părțile vătămate, prin ordonanța din 02.10.2023, învinuirea lui Focșa Iurie a fost extinsă conform lit. b) și c) din alin. (2) a art. 312 Cod penal.
- 10. Pe caz de către conducătorul IP al DP Râșcani a fost desemnat grup de 3 ofițeri superiori de urmărire penală.
- 11. Astfel, pe caz de către grupul de ofițeri a fost emis Raportul constatativ de infracțiune al OUP din 17.07.2024 întocmit pe caz, prin care organul de urmărire penală a constatat faptul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (2) lit. a), b), c) Cod penal, manifestată prin depunerea cu bună-știință din statut procesual de martor în cadrul dosarului penal nr. 2008030943, a declarațiilor mincinoase de către Focșa Iurie cu statut de învinuit în prezentul dosar pe faptul mărturiei mincinoase în privința actelor dovedite definitiv falsificate în dosarul nr. 2017030118 prin ordonanța de nereabilitare din 13.04.2022, care conform art. 467 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, este obligatorie și executorie constituind lucru judecat (*res judicata*), prin care Legiuitorul național corect transpune în legislația națională abordarea Curții E.D.O.
- 12. Se atrage atenția instanței că și prin Încheierea judecătorească definitivă și irevocabilă din 2 octombrie 2024 a Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana pronunțată în dosarul nr. 10-1728/2024

în privința ex-procurorului și ex-judecătorului Victor Olărescu instanța a indicat direct, că pentru prezentarea documentelor dovedite definitiv falsificate în calitate de probe ca și cum *autentice și veridice* și care ulterior au fost atribuite cu statut de corp delict în cauza penală nr. 2008030943 – urmează la caz să poarte răspundere persoanele ce au prezentat probele organului și anume – cet. Vutcătau Vasile și cet. Focșa Iurie, adică cei ce au falsificat actele oficiale și publice, care s-au constituit ca probe și ulterior corpuri delict în dosar și care au stat și la baza expertizelor efectuate în dosar în baza documentației falsificate.

13. Contrar prevederilor Legale, contrar speței cazului și contrar faptelor infracționale enunțate supra, prin ordonanța din 14.10.2024 procurorul Lucia Andriuța a dispus anularea procesului verbal de audiere a lui Gherman Ion în calitate de parte vătămată din 30.06.2020, anularea ordonanței de recunoaștere a lui Gherman Ion în calitate de parte vătămată din 30.06.2020, anularea procesului verbal de audiere a Gherman Ala în calitate de parte vătămată din 16.07.2020, și respectiv anularea ordonanței de recunoaștere a Gherman Ala în calitate de parte vătămată din 16.07.2020 cu încetarea participării victimilor infracțiunii Gherman Ion și Gherman Ala în calitate de părți în cauza respectivă – în temeiul eronat pretins de drept potrivit căruia chipurile CU TITLU DE DREPT EXCLUSIV, DOAR STATUL S-AR PUTEA CONSTITUI CA PARTE VĂTĂMATĂ PE CAZ, or conform alegațiilor juridice ale procurorului, eronate în drept normativ și în doctrină de drept – art. 312 Cod penal face parte din capitolul XIV al Codului penal “Infracțiuni contra justiției”, astfel doar STATUL s-ar putea realiza ca titular al protecției relațiilor sociale și obiectului ocrotit de norma instituită de Legiuitor prin art. 312 Cod penal, drepturile și libertățile persoanelor fizice și juridice chipurile nefiind ocrotite de norma prohibitivă instituită la art. 312 Cod penal.
14. Cu toate că în fața procurorului ierarhic superior, au fost aduse multiple argumente din cardul normativ, din doctrină de drept, din Jurisprudența Curții Constituționale și Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și au fost aduse argumente îndrituite că poziția enunțată imediat supra eronată în drept aduce atingere drepturilor fundamentale ocrotite de Constituție la art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ și garantate prin Convenție la art. 2 CEDO, art. 3 CEDO, art. 5 CEDO, art. 6 § 1 CEDO, art. 8 CEDO, art. 13 CEDO, art. 14 CEDO, art. 17 CEDO și art.1 din Protocolul nr.1 CEDO Protecția proprietății – a fost recepționat un alt act procesual ilegal vătămător de drepturi și libertăți fundamentale ale victimilor infracțiunii comise de cet. Focșa Iurie și anume actul procesual realizat conform procedurii la art. 299 din CPP – ordonanța din 24.12.2024 a procurorului ierarhic superior Oxana Cazacu.
15. Procurorul ierarhic superior, neglijând cele peste 200 de argumente juridice, trecându-le cu vederea și omițând epunerea supra capetelor de cerere și plângere formulate în temeiul Constituției, Legii Supre în Stat, și întemeiate pe prevederile Convenției E.D.O. – a menținut poziția eronată în drept a procurorului Lucia Andriuța precum că CU TITLU DE DREPT EXCLUSIV, DOAR STATUL S-AR PUTEA CONSTITUI CA PARTE VĂTĂMATĂ PE CAZ în dosarul nr. 2016020590, drepturile și libertățile victimilor urmând a fi ignorate.
16. Or, potrivit procurorului Oxana Cazacu, citat din ordonanța atacată

“...procurorul Lucia Andriuta correct a concluzionat faptul că infracțiunea prevăzută de art. 312 Cod penal este o infracțiune formală și face parte din capitolul XIV al Codului Penal “INFRACȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI”. Această normă juridică penală **NU PREVEDE** că în urma faptelor descrise să se dea o hotărâre nedreaptă, adică să survină o urmare prejudiciabilă pentru înfăptuirea justiției în cadrul examinării infracțiunilor contra justiției, în cazul de față se prezumă că **STATUL este parte vătămată.**”

17. Alăturat afirmațiilor halucinante lipsite de repere normative și de doctrină de drept enunțate supra ale procurorului Oxana Cazacu, prin care s-au reținut afirmații halucinante identice ale procurorului Lucia Andriuța la abordarea subn aspect juridic a subiectului dat, se impune citarea fragmentului de text a procurorului vizat, menținut de procurorul Oxana Cazacu prin control ierarhic superior, citat

*“...prin încriminarea prevederilor art. 312 Cod penal, Legiuitorul asigură aflarea adevărului în procesul înfăptuirii justiției de către organelle competente ale Statului. Respectiv, comiterea declarațiilor mincinoase, atentează la buna desfășurare a “actorilor justiției” fapt ce duce la știrbirea autorității instituțiilor care înfăptuiesc Justiția, **NU LA DEMNITATEA, ONOAREA, PEROSANEI FIZICE**”*

18. De către petiționari, victime directe și indirecte ale infracțiunii enunțate, dat fiind că procurorul și-a atribuit funcție improprie de Legiuitor, ce constituie încălcare flagrantă a art. 71 alin. (1), (2) din Legea 100/ 2017 cu privire la actele normative și art. 66 alin. (1) din Constituție, potrivit căroră Parlamentul este constituită ca fiind unică autoritate legiuitoare a țării, care adoptă măsurile de politică și de procedură de realizare a politicii penale în acord cu urmărirea interesului Legitim urmărit, indicând atât drepturile cât și limitările tuturor participanților și celor îndrituiți cu aplicarea prevederilor normative în practica judiciară - a fost adrestat **LEGIUITORULUI, COMISIEI PARLAMENTARE - DEMERS nr. CP-070 din 20.12.2024 și respectiv Demers Suplimentar la DEMERSUL nr. CP-070 din 20.12.2024.**
19. Or, cu toate că organul de urmărire penală a recunoscut victimile în calitate de parte vătămată și parte civilă în cadrul dosarului de declarație mincinoasă comisă de către martorul mincinos în baza documentelor financiare dovedite falsificate, procurorii în mod obstinat au anulat atât calitatea de parte vătămată în temeiul că Legiuitorul a prescris interdicția art. 312 Cod penal în lista infracțiunilor contra justiției, și prin urmare nu ar putea exista parte vătămată și respectiv parte civilă în cadrul examinării infracțiunii prevăzute de art. 312 Cod penal, procurorii insistând că anume această poziție eronată ar reprezenta voința Legiuitorului la scrierea normei. Astfel, prin ordonanța din 24.12.2024 emisă de procurorul șef-adjunct al Procuraturii municipale of. Râșcani, se menține poziția eronată de interpretare strâmbă a Legii, potrivit căreia citat din actul anexat *”Lucia Andriuta corect a concluzionat faptul că infracțiunea prevăzută de art. 312 Cod penal este o infracțiune formală și face parte din capitolul XIV al Codului Penal Infracțiuni contra justiției. Această normă juridică penală NU prevede ca în urma faptelor descrise, să se dea o hotărâre nedreaptă, adică să survină o urmare prejudiciabilă pentru înfăptuirea justiției în cadrul examinării infracțiunilor contra justiției, în cazul de față se prezumă că “Statul” este parte vătămată”.*
20. Astfel, potrivit modului eronat de interpretare a interdicției impuse de Legiuitor prin norma 312 Cod penal, potrivit Procuraturii ca instituție de aplicare a Legii penale, **NU ȘI INSTITUȚIE CU DREPT DE INTERPRETARE, care este Legiuitorul**, procuratura susține în continuare că obiectul juridic ocrotit al normei art. 312 Cod penal îl constituie relațiile sociale privitoare la activitatea de aflare a adevărului în procesul înfăptuirii justiției, relații puse în pericol prin declarația mincinoasă, concluzia falsă, traducerea sau interpretarea incorectă.
21. Or, potrivit doctrinei naționale și internaționale de drept dar și a practicii judiciare internaționale, obiectul juridic ocrotit de norma 312 Cod penal este unul complex, drepturile statului fiind octrotite în egală măsură cu drepturile persoanei la libertate, demnitate, patrimoniu etc, obiectul juridic secundar fiind adiacent obiectului juridic principal ocrotit de interdicția penală. Obiectul juridic secundar - îl constituie drepturile persoanei la libertate, demnitate, patrimoniu etc.
22. Astfel, prin comiterea infracțiunii de declarație/mărturie mincinoasă în cadrul unui proces penal, mărturiile și declarațiile constituind probe de învinuire în comiterea unei infracțiuni deosebit de grave soldate cu condamnarea și aducerea pabubelor morale și materiale imense unei persoane nevinovate atât și membrilor familiei - sunt vătămate nu doar drepturile statului, dar și sunt vătămate drepturile persoanei la viață, libertate, demnitate, familie, patrimoniu etc – adică drepturile fundamentale consfințite prin art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ din Constituția Republicii Moldova
23. Fiind înverdate reperele de drept, se concluzionează că în cadrul unui proces penal de învinuire a comitenților infracțiunii de falsificare de probe (documente oficiale și publice) cuplată la depunerea de declarații mincinoase asupra probelor intenționat falsificate – părți vătămate urmează a se constitui ÎN EGALĂ MĂSURĂ atât Statul, cât și persoanele vătămate direct și indirect de infracțiunea comisă, adică atât persoanele fizice la ale căror drepturi fundamentale de viață, libertate, familie, demnitate,

patrimoniu s-a atentat, cât și entitățile juridice la a căror patrimoniu s-a atentat prin infracțiune.

24. S-a reiterat că Republica Moldova ca stat semnatat al Acordului de Asociere are obligațiunile asumate prin **Acord la art. 16 alin. (1) lit (f)**, prin care în procesul de aderare statul candidat Republica Moldova are obligațiunea pozitivă de a institui mecanisme preventive, constataorii și punitive ale crimei manifestate inclusiv prin falsificarea documentelor și depunerea declarațiilor mincinoase, **cu reparare a prejudiciului cauzat nu doar Statului, dar și persoanelor fizice și juridice vătămate prin infracțiune.**
25. Or, în virtutea Constituției la art. 1 alin (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.
26. În virtutea alin. (1) (2) a art. 4 din Constituție (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.
27. **În virtutea art. 7 din Constituție, Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.**
28. În virtutea **art. 8 din Constituție** (1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.
29. **Conform alin (1) art. 26 din Constituție** (1) Dreptul la apărare este garantat. (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
30. **Conform art. 20 alin. (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.**
31. În virtutea **art. 24 din Constituție** Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică (1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică. (2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.
32. În virtutea alin (1) a **art. 25 din Constituție Libertatea individuală și siguranța persoanei** (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.
33. Conform art. 28 din Constituție Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.
34. În virtutea alin (1), (2) a **art. 34 din Constituție Dreptul la informație** (1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngreunat. (2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.
35. În virtutea **art. 36 din Constituție Dreptul la ocrotirea sănătății** (1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.
36. În virtutea **art. 48 din Constituție Familia** (1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.
37. În virtutea **art. 53 din Constituție Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică** (2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.
38. **În virtutea art. 54 din Constituție Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.** (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.
39. **În virtutea art. 126 din Constituție, nimeni nu poate atenta la buna desfășurare a activității economice a agenților economici, și orice imixtiune constituie infracțiune împotriva**

liberei activități a agentului economic în economia de piață a Statului de drept, iar atentarea la patrimoniul agentului economic constituie infracțiune.

40. În virtutea art. 46 și 127 din Constituție proprietatea privată a persoanei fizice și juridice este consfințită, protejată și garantată de Statul de Drept în mod imperativ și indiscutabil.
41. În virtutea lit. h) a alin (2) din art. 126 din Constituție Economia (2) Statul trebuie să asigure: h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.
42. În virtutea art. 140¹ din Constituție, Acordul de Ascoere cu UE constituie izvor suprem de drept, astfel prevederile la art. 16 alin (1) lit (f) sunt imperative la nivel de Stat semnat.
43. Se impune a fi menționat că prevederile supreme au corespondență în prevederile la alin. (1), (3) a art. 2 din CPP (1) Procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod. (3) Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția.
44. Totodată din Acordul de Asociere se deduce cu suficientă certitudine că infracțiunea de falsificare a documentelor cuplată cu declarația mincinoasă – constituie o infracțiune periculoasă, aflată pe lista infracțiunilor ce urmează a fi curmate de către Statul candidat în procesul aderare, fapt specificat expres la art. 16 alin. (1) lit. (f) din Acord, motiv din care putem să deducem la fel cu certitudine că declarația/mărturia mincinoasă atentează direct la libertatea, demnitatea, cinstea, onoarea, reputația și patrimoniul persoanei, iar ca rezultat a acestei infracțiuni sunt vătămate toate drepturile persoanei fizice/juridice, nu doar interesele Statului. Și din doctrină se conturează clar că obiectul juridic ocrotit al normei este unul complex și în el se regăsesc ca valori ocrotite atât justiția cât și persoana/entitatea și drepturile acestora, care sunt atinse prin mărturia mincinoasă.
45. Astfel se constată că procurorii Lucia Andriuța și Oxana Cazacu, contrar drepturilor limitate de art. 52 din CPP, și-au atribuit roluri improprii de Legiuitor și de Curte Constituțională, prin oferire de interpretări oficiale ale Legii – normei art. 312 Cod penal și ale prevederilor procedurale conexe prin care se pune în aplicare incriminarea, competențe ce exced expunerea de către subiecții atribuiți de Legiuitor întru aplicare Legii și cad sub controlul efectuat exclusiv de către Curtea Constituțională.
46. Or, conform art. 71 din Legea nr. 100/2017 Interpretarea (1) Interpretarea actelor normative se efectuează cu scopul clarificării sensului unui act normativ sau al unor dispoziții din acesta. (2) Prin interpretare se oferă soluții juridice de aplicare a normei de drept în sensul exact al acesteia. (3) Interpretarea este oficială când se efectuează prin acte normative de interpretare sau prin acte de aplicare a normelor de drept de către instituțiile abilitate. (4) La interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.
47. Conform art. 72. Actele de interpretare și autoritățile abilitate să interpreteze actele normative (2) Interpretarea oficială a legilor, altele decât cele menționate la alin. (1), se realizează exclusiv de către Parlament prin adoptarea legilor de interpretare.
48. Creionând cele învederate supra, se ajunge la concluzia evidentă că prin teza interpretativă viciată și eronată pusă în practică de către procuratură prin angajații săi, Procuratura fiind instituție publică care este obligată să se conformeze textului, logicii și spiritului Legii Supreme și Legislației Organice, în protecția drepturilor fundamentale ale omului garantate de Constituție, prin afirmația strâmbă, agramată și lipsită total de repere de drept și logică juridică - precum că în cazul infracțiunii de declarație mincinoasă doar Statul este vătămat, urmând doar Statul în mod exclusiv a se constitui în calitate de parte vătămată, iar drepturile și libertățile fundamentale ale omului, familiei sale și persoanei juridice – victime directe și indirecte, vătămate moral și patrimonial prin infracțiunea complexă manifestată prin falsificare de probe cuplată la declarație mincinoasă – NU AR FI OCROTITE DE NORMA ART. 312 COD PENAL, s-a solicitat emiterea actului de interpretare oficială de către Legiuitor a normei prescise de Legiuitor la art. 312 Cod penal în temeiul art. 71 alin (1), (2), (3), (4) și art. 72 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, și considerând prevederile pertinente direct din art. 16 alin. (1) lit. (f) din

ACORDUL DE ASOCIERE între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte – care este în prezent în implementare în cadrul procesului de aderare, Biroul de Integrare Europeană și Parlamentul având obligațiuni pozitive asumate în acest sens, prin care să fie clarificare următoarele chestiuni:

1. Interpretarea art. 312 Cod penal cu scopul clarificării oficiale a sensului actului normativ și a obiectului juridic complex ocrotit (Statul și Omul) și a Logicii și Spiritului Legii de care s-a condus Legiuitorul la elaborarea normei, considerând și nota de fundamentare a prevederii, în vederea clarificării de către Legiuitor a mecanismului garantat de Stat în vederea protejării drepturilor fundamentale ale Omului și entității juridice consfințite la art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 140¹ din Constituția Republicii Moldova vătămăte prin infracțiunea de declarație/mărturie mincinoasă în cadrul unui proces penal soldat cu condamnarea persoanei nevinovate.
 2. Clarificarea mecanismelor existente implementate de Legiuitor în numele Statului responsabile de repararea persoanelor fizice și juridice a drepturilor vătămăte ca urmare a devenirii victimelor (subiect pasiv) a infracțiunii prevăzute de art. 312 Cod penal
 3. Verificarea alinierii normei art. 312 Cod penal, inclusiv agravanta la alin. (2) lit. c) cu obligațiunea impusă de transpunere a prevederilor la art. 16 alin. (1) lit. (f) din ACORDUL DE ASOCIERE între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte în cadrul normativ național.
49. La fel a fost adresată Viceprim-Ministrei pentru Integrare europeană Dnei Cristina GHERASIMOV și respectiv BIROULUI PENTRU INTEGRARE EUROPEANĂ, ADRESAREA privitor la contribuția Biroului pentru Integrare Europeană de comun cu Parlamentul la ajustarea și transpunerea obligației Statului semnatar Republica Moldova a prevederilor imperative la art. 16 alin (1) lit. (f) din Acordul de Asociere cu UE în norma art. 312 Cod penal a RM, prin care a fost adresată chestiunea abordată în fața Legiuitorului pe latura ce ține de obligațiunea Statului candidat la aderare la ajustarea și transpunerea prevederilor imperative la art. 16 alin (1) lit. (f) din Acordul de Asociere cu UE în norma art. 312 Cod penal a RM, atât prin emiterea actului de interpretare a normei conform art. 71 alin (1), (2), (3), (4) și art. 72 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, cât și prin verificarea de către Parlament și Birou a alinierii normei art. 312 Cod penal, inclusiv agravanta la alin. (2) lit. c) cu obligațiunea impusă de transpunere a prevederilor la art. 16 alin. (1) lit. (f) din ACORDUL DE ASOCIERE între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte în cadrul normativ național, prin care a fost solicitată și implicarea Biroului în chestiunea abordată în vederea armonizării legislației naționale la legislația Uniunii Europene.
50. Totuși, reieșind din faptul că în prezenta procedură se judecă în baza normelor pre-existente în Legislație, este imperativă adresarea cu titlu de excepție la Curtea Constituțională, până la judecarea prezentei plângeri și adoptarea unei soluții legale pe caz de către Instituția Judecătorească.
51. La procedura de verificare a excepției de neconstituționalitate considerăm că poate fi atras de către Înalta Curte atât Biroul de Integrare Europeană responsabil de armonizarea Legislației Naționale la Cadrul normativ European, cât și autorii Codului Penal și Cosului de procedură penală – Ministerul Justiției și Parlamentul, mai ales în condițiile când Ministerul Justiției – URMEAȚĂ A FI CONSTITUIT CA REPREZENTANT AL PĂRȚII VĂTĂMATE – STATUL – în procedurile preliminare și litigiare în care sunt examinate infracțiunile contra justiției, precum cele incriminate de art. 312 Cod penal.

C. Obiectul sesizării

52. **Obiectul sesizării îl constituie prevederile la alin. (1) din art. 59 Cod de procedură penală în conexiune cu sintagma “... Capitolul XIV INFRACTIUNI CONTRA JUSTITIEI ...” din partea special a Codului și în conexiune alin. (1), (2) din art. 312 Cod penal prin prisma prevederilor garanții prevăzute de art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140 din Constituția Republicii Moldova, și considerând imperativitatea traspunerii în legislației naționale a prevederilor Convenției EDO la art. 2 CEDO, art. 3 CEDO, art. 5 CEDO, art. 6 § 1 CEDO, art. 8 CEDO, art. 13 CEDO, art. 14 CEDO, art. 17 CEDO și art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO.**

53. În conformitate cu prevederile la **Articolul 134 din Constituție**

Statutul

(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

54. Conform art. 135 din Constituție

Atribuțiile Curții Constituționale

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

55. **Potrivit cadrului procesual în vigoare aplicabil la judecarea cauzei alin. (1) din articolul 59 din CPP Partea vătămată (1) Parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică, căreia i s-a cauzat prin infracțiune un prejudiciu moral, fizic sau material, recunoscută în această calitate, conform legii, cu acordul victimei. Minorul căruia i s-a cauzat prejudiciu prin infracțiune va fi considerat parte vătămată fără acordul său.**
56. Potrivit textului **Capitolului XIV al Codului Penal – la capitolul XIV sunt listate INFRACTIUNI CONTRA JUSTITIEI.**

57. **Conform prevederilor normei articolul 312 Cod penal. Declarația mincinoasă, concluzia falsă sau traducerea incorectă (1) Prezentarea, cu bună-știință, a declarației mincinoase de către martor, victimă sau partea vătămată, a concluziei false de către specialist sau expert, a traducerii sau a interpretării incorecte de către traducător sau interpret, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului civil, procesului penal, procesului contravențional sau în instanța de judecată ori internațională, se pedepsește cu amendă în mărime de pînă la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în toate cazurile cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 2 ani. (2) Aceleași acțiuni:**

a) legate de învinuirea de săvîrșire a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave

b) săvîrșite din interes material

c) însoțite de crearea artificială a probelor acuzatoare

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 5 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 3 ani.

58. Reiesind din INCIDENTA DE DREPT cauzată de lacunele legislative și de o normă imprevizibilă care cauzează INTERPRETĂRI ARBITRARE ȘI NE-CONSTITUȚIONALE, reiesind din prevederile garanții instituite de Legiuitor la art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ din Constituția Republicii Moldova, și de prevederile corespondente la art. 2 CEDO, art. 3 CEDO, art. 5 CEDO, art. 6 § 1 CEDO, art. 8 CEDO, art. 13 CEDO, art. 14 CEDO, art. 17 CEDO și art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO – CARE SUNT IMPERATIVE SPRE TRANSPUNERE ÎN CADRUL NORMATIV ȘI PROCESUAL NATIONAL – SE IMPUNE ABORDAREA PROBLEMEI DE NECONSTITUȚIONALITATE ÎN FAȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE, UNICEI INSTITUȚII DE STAT ÎNDRITUITE CU ACEST DREPT DE LEGIUITOR.
59. Astfel, prevederile normative din Codul penal ce urmează a fi supuse controlului constituționalității sunt
1. Sintagma “INFRAȚIUNI CONTRA JUSTITIEI” din titlul Capitolului XIV a Codului Penal cu modificarea/suplinirea sintagmei în “INFRAȚIUNI CONTRA JUSTITIEI ȘI CONTRA DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR OCROTITE DE LEGE ALE PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE”
 2. Supunerca controlului în contenciosul constituțional a alin. (1) și (2) a normei art. 312 Cod penal,
 - Cu includerea sintagmei “... dacă aceasta prin natura sa era capabilă să producă daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, sau a cauzat aceste daune...” la finele alin. (1) a art. 312 Cod penal
 - Cu includerea sintagmei “... îndreptate spre și/sau soldate cu cauzare de daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice ...” la finele alin. (2) a art. 312 Cod penal.
60. Prevederile procedurale din Codul de procedură penală ce urmează a fi supuse controlului constituționalității sunt
1. Supunerea controlului în contenciosul constituțional a alin. (1) a normei procedurale la art. 59 din Codul de procedură penală,
 - Completarea sintagmei „Parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică” cu includerea sintagmei “... și/sau Statul în cazul infracțiunilor contra Justiției ...” în alin. (1) a art. 59 Cod de procedură penală
61. Prin urmare, dat fiind faptul că instanța urmează să aplice prevederile contestate la soluționarea litigiului aflat pe rol, considerând că normele procesuale contestate sunt contrare logicii și spiritului prevederilor garanții instituite prin art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ din Constituția Republicii Moldova, și art. 2 CEDO, art. 3 CEDO, art. 5 CEDO, art. 6 § 1 CEDO, art. 8 CEDO, art. 13 CEDO, art. 14 CEDO, art. 17 CEDO și art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO, ridicăm prezenta excepția de neconstituționalitate în vederea :
- verificării de către Curtea Constituțională a constituționalității a alin. (1) din art. 59 Cod de procedură penală cu prevederile care în redacția curentă - NU prevăd Statul în calitate de parte ce se poate constitui într-un proces penal de examinare a infracțiunilor contra justiției, cu desemnarea Ministerului Justiției în calitate de reprezentant legal al părții vătămate “Statul” pe proces, or procurorul nu poate *per se* exprima învinuirea în ședință și simultan de a se constitui ca reprezentant al părții vătămate pe proces, or aceasta este o calitate procesuală distinctă și autonomă, care nu poate fi asimilată de acuzatorul de stat, sub nici o formă, Statul urmând a fi reprezentat în calitate procesuală de parte vătămată de către Ministerul Justiției, conform formulei clasice în jurisprudență;

- în conexiune cu verificarea de către Curtea Constituțională a constituționalității sintagmei “ ... Capitolul XIV INFRAȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI ...” din partea special a Codului penal cu prevederile lacunare care nu prevăd expres faptul că normele capitolului sunt instituite să ocrotească nu doar (exclusiv) interesele Justiției, ci și sunt instituite să ocrotească drepturile fundamentale lezate prin infracțiune ale persoanei fizice și juridice;
 - în conexiune cu prevederile lacunare la alin. (1), (2) din art. 312 Cod penal care în redacția curentă – nu sunt caracterizate de o certitudine juridică privitor la faptul că norma ocrotește persoanele fizice și juridice de daunele cauzate drepturilor, libertăților fundamentale și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, la alin. (1) a art. 312 Cod penal și conține lacuna semantică la alin. (2) a art. 312 Cod penal privitor la faptul că subiectul activ al infracțiunii îndreaptă acțiunea prejudiciabilă împotriva drepturilor, libertăților fundamentale și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice cărora le cauzează atingere prin fapta prejudiciabilă, indiferent de producerea sau nu a urmării prejudiciabile, argumente fundamentate conform prevederilor doctrinare internațional recunoscute a incriminării mărturiei mincinoase ca formă de infracțiune.
62. Totodată se solicită Curții Constituționale examinarea oportunității în mod independent sau de comun cu autorii Codului penal și Codul de procedură penală – Ministerul Justiției și Parlamentul
- înlocurii / completării sintagmei “INFRAȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI” din titlul Capitolului XIV a Codului Penal cu modificarea/suplinirea sintagmei în “INFRAȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI ȘI CONTRA DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR OCROTITE DE LEGE ALE PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE”
 - includerea sintagmei “... dacă aceasta prin natura sa era capabilă să producă daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, sau a cauzat aceste daune...” la finele alin. (1) a art. 312 Cod penal
 - includerea sintagmei “... îndreptate spre și/sau soldate cu cauzare de daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice ...” la finele alin. (2) a art. 312 Cod penal.
 - completarea sintagmei „Parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică” cu includerea sintagmei “... și/sau Statul în cazul infracțiunilor contra Justiției ...” în alin. (1) a art. 59 Cod de procedură penală.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

63. Declarația/mărturia mincinoasă ca formă de infracțiune atentează la securitatea Justiției, la supremația Statului de drept, la încrederea publicului în sistemul de drept și atentează direct și prejudiciabil la drepturile și libertățile fundamentale – care toate sunt valori supreme în o Republică, în egală măsură și sunt valori care nu concurează între ele, or toate sunt valori supreme care urmează a fi protejate de Stat în mod egal.
64. Astfel, nu pot fi reținute în drept alegațiile strâmbe ale Procuraturii precum că obiectul juridic ocrotit al normei art. 312 Cod penal îl constituie exclusiv relațiile sociale privitoare la activitatea de aflare a adevărului în procesul înlăturării justiției, iar drepturile fundamentale ale Omului nu ar fi afectate prin infracțiune și respectiv Omul nu ar avea dreptul de a își apăra drepturile

lezate sau vătămate în o instanță publică și în fața unui tribunal național, drepturi care apar în mod procesual doar prin dobândirea calității de parte vătămată și de parte civilă, pentru prejudiciul moral și material cauzat și dreptul la repararea acestuia.

65. Or, potrivit doctrinei naționale și internaționale de drept dar și a practicii judiciare internaționale, obiectul juridic ocrotit de norma 312 Cod penal este unul complex, drepturile statului fiind octotite în egală măsură cu drepturile persoanei la libertate, demnitate, patrimoniu etc, obiectul juridic secundar fiind adiacent obiectului juridic principal ocrotit de interdicția penală, obiectul juridic secundar constituind drepturile persoanei la libertate, demnitate, patrimoniu etc și dreptul apărarea acestora în o instanță de remediu național, respectiv și dreptul de reparație a prejudiciului moral și material cauzat prin infracțiune, chiar și în condițiile în care în mod formal, infracțiunea de mărturie mincinoasă este aliniată de Legiutor în capitolul infracțiunilor împotriva justiției.
66. Astfel sintagma "INFRACȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI" din titlul Capitolului XIV a Codului Penal urmează a fi modificată/suplinită cu syntagma a "INFRACȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI ȘI CONTRA DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR OCROTITE DE LEGE ALE PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE" – or anume sintagma în vigoare este cauzatoare de hazard, de uz arbitrar și contrar intenției și voinței Legiutorului de către subiecții îndrituiți cu aplicarea Legii, la caz Procuratura, astfel titlul urmează a fi concretizat prin intervenția de excepție a Curții Constituționale, în vederea cenzurării lacunei legislative în catalogarea infracțiunilor și gruparea lor în Codul penal.
67. Totodată Curtea Constituțională urmează să examineze prin prisma Constituției cenzurarea și altor lacune Legislative care cauzează atingere drepturilor fundamentale protejate de Constituție a persoanelor fizice și juridice, în mod coraborat de art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ din Constituția Republicii Moldova, cu
- includerea sintagmei "... dacă aceasta prin natura sa era capabilă să producă daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, sau a cauzat aceste daune..." la finele alin. (1) a art. 312 Cod penal
 - includerea sintagmei "... îndreptate spre și/sau soldate cu cauzare de daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice ..." la finele alin. (2) a art. 312 Cod penal.
 - completarea sintagmei „Parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică” cu includerea sintagmei "... și/sau Statul în cazul infracțiunilor contra Justiției ..." în alin. (1) a art. 59 Cod de procedură penală.
68. Or, prin comiterea infracțiunii de declarație/mărturie mincinoasă în cadrul unui proces penal, mărturiile și declarațiile constituind probe de învinuire în comiterea unei infracțiuni deosebit de grave soldate cu condamnarea și aducerea pabubelor morale și materiale imense unei persoane nevinovate atât și membrilor familiei - sunt vătămate nu doar drepturile statului, dar și sunt vătămate drepturile persoanei la viață, libertate, demnitate, familie, patrimoniu etc – adică drepturile fundamentale consfințite prin art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ din Constituția Republicii Moldova.
69. Fiind înverdate reperate de drept, se concluzionează că în cadrul unui proces penal de învinuire a comitenților infracțiunii de falsificare de probe (documente oficiale și publice) cuplată la depunerea de declarații mincinoase asupra probelor intenționat falsificate – părți vătămate urmează a se constitui ÎN EGALĂ MĂSURĂ atât Statul, cât și persoanele vătămate direct și indirect de infracțiunea comisă, adică atât persoanele fizice la ale căror drepturi fundamentale de viață, libertate, familie, demnitate, patrimoniu s-a atentat, cât și entitățile juridice la a căror patrimoniu s-a atentat prin infracțiune.
70. Curtea Constituțională are la caz verificarea condițiilor inerente legislației normative sesizate prin prizma previzibilității și suficiența preciziei, pentru a exclude arbitrariul la interpretarea și aplicarea normelor de drept, care sunt transpuse în legislația

organică reieșind din valorile și principiile fundamentale de drept internațional și din valorile supreme consfințite de Constituție

71. Potrivit sursei **PATRIMONIUL CONSTITUȚIONAL ȘI VALORILE DEMOCRATICE** volum omagial dedicat împlinirii a 30 de ani de la aprobarea Constituției României prin referendumul național din data de 8 decembrie 1991 și de la adoptarea Declarației de Independență a Republicii Moldova în data de 27 august 1991 (CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI și CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA, 2021 Editura Hamangiu) - Curtea Constituțională are menirea să cenzureze omisiunile legislative care aduc atingere drepturilor și libertăților fundamentale, având rolul de legiuitor pasiv.
72. Conform sursei învedereate, potrivit autorului Dr. Gheorghe RENIȚĂ Asistent judiciar al Curții Constituționale a Republicii Moldova Controlul de constituționalitate al omisiunilor legislative, autorul a fundamentat următoarele raționamente - Cum e posibil să verifici constituționalitatea unor prevederi care nu există și, a fortiori, să le declari neconstituționale? Această întrebare este formulată de unii ca un reproș la adresa Curților Constituționale care s-au pronunțat în privința unor omisiuni legislative. Totuși, în urma studiului efectuat am ajuns la concluzia că atât Curtea Constituțională a României, cât și Curtea Constituțională a Republicii Moldova verifică constituționalitatea unor prevederi existente, însă care conțin omisiuni legislative susceptibile să afecteze drepturile fundamentale. În acest sens, testul aplicat de către Curțile Constituționale poate să difere în funcție de natura omisiunii. În unele situații se pune accentul pe testul legalității, în altele – o pondere mai mare o are fie testul scopului legitim, fie testul punerii în balanță a principiilor concurente. În orice caz, omisiunile legislative susceptibile să afecteze drepturile fundamentale trebuie cenzurate de către Curțile Constituționale.
73. Conform procuraturii, intersul statului în norma art. 312 Cod penal al concura cu interesul privat și drepturile și libertățile fundamentale ale Omului în dreptul de a se constitui în calitate procesuală de parte vătămată și parte civilă, ceea ce este un absurd juridic, care urmează a fi cenzurat de Curtea Constituțională.
74. Curțile Constituționale sunt sesizate adesea să se pronunțe în privința unor omisiuni legislative.
75. Conștientizând această realitate, problema omisiunilor legislative în jurisprudența constituțională a constituit genericul celui de-al XIV-lea Congres al Conferinței Curților Constituționale Europene, care a avut loc pe 2-7 iunie 2008 în orașul Vilnius.

În raportul prezentat de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova la acest congres se notează că autorii sesizărilor adresate Curții pot invoca și lacunele din legislație.

Există cazuri când aceștia scot în evidență lacunele actului supus controlului constituționalității și omisiunile organului legislativ și pe cele ale guvernului. La rândul ei, dacă Curtea constată existența unor lacune sau omisiuni normative în legislație, care se datorează nerealizării unor prevederi ale Constituției, atunci în conformitate cu art. 281 alin. (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 79 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale poate să formuleze o adresă pentru a atrage atenția organelor respective asupra lichidării acestor lacune.

De asemenea, în același raport se subliniază că „[a]dresa constituie actul prin intermediul căruia Curtea Constituțională, fără a se substitui organului legislativ, își exercită, potrivit dispozițiilor art. 79 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale, rolul său de «legislator pasiv», insistând asupra unor lacune sau carențe existente în legislația în vigoare, datorate nerealizării prevederilor Constituției sau asupra necesității de a se opera modificări în reglementările legale, care au făcut obiectul controlului de constituționalitate”.

Prima hotărâre a Curții Constituționale a Republicii Moldova prin care s-a declarat neconstituționalitatea unei prevederi legale în partea ce ține de omisiunea legislativă de a reglementa un anumit aspect a fost pronunțată în 2016.

În particular, Curtea Constituțională a Republicii Moldova trebuie să se pronunțe cu privire la constituționalitatea art. 191 C. proc. pen., articol care reglementează liberarea provizorie sub control judiciar. Problema centrală a constat în faptul că legislatorul nu a stabilit termenul maxim pentru care să poată fi dispusă această măsură preventivă (i.e. liberarea provizorie sub control judiciar). **Curtea a constatat că lipsa termenului de aplicare a măsurii liberării provizorii sub control judiciar constituie o omisiune legislativă contrară Constituției.** În acest context, **Curtea a reținut că, fiind în prezența unei omisiuni legislative și în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, ea nu poate ignora viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, eo ipso, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.** Din aceste motive, Curtea a admis parțial excepția de neconstituționalitate și a declarat neconstituțional art. 191 C. proc. pen., în partea ce ține de omisiunea de a reglementa termenul pentru care poate fi dispus controlul judiciar și durata maximă a acestei măsuri. **În consecință, în vederea remedierii deficienței de reglementare și înlăturării viciului de neconstituționalitate, Curtea a emis o Adresă pentru Parlament, pentru a opera modificări în Codul de procedură penală, ținând cont de raționamentele menționate.**

În subsidiar, Curtea a oferit și o soluție tranzitorie.

76. Este imperios de remarcat că în virtutea principiilor fundamentale de funcționare a Uniunii Europene și a Comisiei Europene, în sensul Principal roles in law și Better regulation, care atribuie cetățenilor un rol activ în procesul de law-making în Uniunea Europeană, acestea constituie un principiu fundamental și o valoare supremă care urmează a fi respectată și implementată în practică de către Legiuitorul Republicii Moldova, în parcursul European asumat.
77. Principiile Principal roles in law și Better regulation instituite în practică de Comisia Europeană, asigură rolul activ al cetățenilor individuali și agenților economici în procesul de law-making și evaluarea legilor, având un rol activ, iar Comisia ia în considerație argumentele fundamentate aduse de cetățenii europeni în procesul de formare/redactare a Legilor, citat *The Commission proposes and implements laws which are in keeping with the objectives of the EU treaties. It encourages input from business and citizens in the law-making process and ensures laws are correctly implemented, evaluated and updated when needed. Citizens, business, civil society, public authorities or any other stakeholder can have their say in the EU's law-making process. This is referred to as better regulation. Based on evidence and the views of citizens and stakeholders, the Commission proposes new laws.* (https://commission.europa.eu/about/role/law_en).
78. La fel portivit Comisiei Europene (https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law_en) dreptul de inițiativă legislativă aparține Consiliul European (șefii de stat sau de guvern ai fiecărei țări UE), Consiliul Uniunii Europene (miniștrii de guvern din fiecare țară din UE), Parlamentul European (ales în mod direct de cetățenii UE) și cetățenilor săi. (citată: *The Commission proposes laws and policies on its own initiative. It can also respond to invitations to do so from: the European Council (heads of state or government of each EU country) the Council of the European Union (government ministers from each EU country) the European Parliament (directly elected by EU citizens) Citizens themselves.*
79. Si potrivit sursei Participation of European citizens in the EU legislative procedure Article Published: 23 June 2021 Volume 22, pages 295–310, (2021) **Inițiativa cetățenească europeană este un instrument transnațional unic pentru democrația participativă** (*The European Citizens' Initiative is a unique transnational tool for participatory democracy*).
80. Considerăm relevante direct și raționamentele documentului Prioritatea ordinii juridice UE asupra dreptului național, întocmit de dl. Răzvan Horațiu Radu, Agent al Guvernului României pentru Curtea de Justiție și Tribunalul UE. **Principiul supremației dreptului Uniunii Europene (UE) asupra dreptului național** al statelor membre este unul dintre principiile fundamentale, care alături de **principiul efectului direct și aplicabilitatea imediată**, definesc Uniunea Europeană ca entitate sui generis a dreptului internațional. Acest fenomen al transferului de suveranitate este esențial pentru fundamentarea principiului supremației și pentru înțelegerea consecințelor sale

immediate. Ordinea juridică nou creată de tratatele fondatoare și modificatoare se integrează în ordinea juridică a statelor membre. Ca urmare, tratatele ar fi lipsite de efecte dacă s-ar admite ca o măsură națională ulterioară să prevaleze asupra dreptului izvorât din tratate. Prioritatea funcționează în raport cu toate normele naționale și impune tuturor organelor statelor membre, inclusiv jurisdicțiilor constituționale, obligația de a lăsa neaplicată orice normă națională, fie ea și de natură constituțională, în cazul unui conflict cu o normă de drept al UE.... In consecință, toate instituțiile, inclusiv Curtea Constituțională prin jurisprudența sa vor fi obligate să țină cont de ordinea juridică a UE și să-i dea prioritate.

81. Astfel reieșind din Jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova, considerăm prezenta adresare întemeiată, legală și care corespunde în mod total atribuțiilor Curții Constituționale de legiuitor pasiv.
82. Se impune referința și la **loialitatea constituțională**, care reprezintă atașamentul față de valorile constituționale, respectarea Constituției în litera și în spiritul acesteia, îndeplinirea cu bună credință a obligațiilor și respectarea drepturilor pe care Constituția le prevede, încadrarea în limitele de competență stabilite de textele constituționale și respectarea competenței reglementate pentru toate autoritățile publice, cooperarea, colaborarea, consultarea **în îndeplinirea competențelor concurente.**
83. În România ca și în Republica Moldova, obligația de loialitate constituțională nu are o consacrare expresă în Constituție, aceasta fiind dedusă de către Curtea Constituțională pe calea interpretării normelor Legii fundamentale. Jurisprudența Curții a evoluat de la o simplă enunțare a conceptelor de „loialitate” și „comportament loial”, la circumstanțierea unor „**norme de loialitate constituțională**” derivând dintr-un principiu expres consacrat de Constituție – cel al separației și echilibrului puterilor în stat, **care circumstanțiază obligația unui comportament loial în raport de Constituție precum și de cooperare loială între autoritățile publice.** Chiar dacă obligația menționată nu are o consacrare constituțională expresă, obligativitatea deciziilor Curții Constituționale în întregul lor, ca unitate a considerentelor și dispozitivului, determină astfel încât cele statuate în motivarea deciziilor să se impună tuturor subiectelor de drept.
84. **Loialitatea constituțională presupune ca interpretarea și aplicarea actelor Parlamentului să fie realizate cu bună-credință, cu respectarea rolului acestei autorități în statul de drept. Obligația de loialitate constituțională impune legiuitorului să nu adopte norme contrare celor hotărâte de Curtea Constituțională, prin care se tinde la păstrarea soluțiilor legislative afectate de vicii de neconstituționalitate.**
85. Loialitate constituțională privește deopotrivă și raporturile Parlamentului cu Curtea Constituțională. Chiar dacă o lege nu prevede mecanisme de coerciție pentru punerea în executare a deciziilor instanței de jurisdicție constituțională, și nici nu prevede interdicția pentru Parlament de a adopta norme cu un conținut identic sau similar cu cele constatate de Curtea Constituțională ca fiind neconstituționale, loialitatea față de normele constituționale determină ca o asemenea conduită să fie de neconceput. Confruntată fiind, cu ocazia unor sesizări de neconstituționalitate, cu situații de nerespectare a deciziilor sale, Curtea Constituțională le-a sancționat prin constatarea neconstituționalității actelor normative adoptate în acest mod.
86. Valorile reprezintă acele calități pe care le capătă pentru om anumite elemente ale realității, valoarea exprimind prețuirea acordată de om sau de o colectivitate umană unor fenomene, procese, acțiuni, în virtutea unor corespondențe cu necesitățile sociale și idealurile generate de acestea.
87. Valorile supreme ale statului se consacră și protejează prin Constituție, acestea constituind fundamentul juridic al organizării și funcționării statului, determinind conținutul și scopurile acestuia, fiind „cartea de identitate a unui stat”.
88. Astfel, Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994, în vigoare de la 27.08.1994, în art. 1, alin. (3) proclamă că Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sint garantate.
89. **Prin urmare, valorile fundamentale care constituie punctele de referință pentru sistemului constituțional al Republicii Moldova sunt: statul de drept; democrația; demnitatea omului; drepturile și libertățile omului; libera dezvoltare a personalității umane; dreptatea; pluralismul politic.**

64

90. Astfel afirmațiile halucinante al procuraturii potrivit cărora în cadrul înaintării învinurii și pretențiilor față de comitentul infracțiunii de mărturie mincinoasă – s-ar fi realizat doar atingerea drepturilor și intereselor Statului, care ar fi la caz concurente cu drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei fizice și juridice, și ar prevala asupra acestora, până la excluderea din process a persoanelor fizice și juridice vătămate direct moral și patrimonial de infracțiunea comisă – constituie temei complet justificat de adresare la Înalta Curte.
91. Reiterăm că Republica Moldova ca stat semnatat al Acordului de Asociere are obligațiunile asumate prin Acord la art. 16 alin. (1) lit (f) falisficarea documentelor și depunerea declarației mincinoase, prin care în procesul de aderare statul candidat Republica Moldova are obligațiunea pozitivă de a institui mecanisme preventive, constatatarii și punitive ale crimei manifestate inclusiv prin falsificarea documentelor și depunerea declarațiilor mincinoase, cu reparare a prejudiciului cauzat nu doar Statului, dar și persoanelor fizice și juridice vătămate prin infracțiune.
92. Reieșind din obiectivul strategic al Republicii Moldova de integrare europeană, **consfințit și în art. 140¹ din Constituție** prezintă un interes sporit cunoașterea valorilor fundamentale ale Uniunii Europene și în ce măsura valorile constituționale ale statului nostru corespund acestora. Astfel, Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, semnat la 13.12.2007, recunoaște că din moștenirea culturală, religioasă și umanistă a Europei **s-au dezvoltat valorile universale care constituie drepturile inviolabile și inalienabile ale persoanei, precum și libertatea, democrația, egalitatea și statul de drept.**
93. Și Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene din 12.12.2007, care în conformitate cu prevederile art. 6 al Tratatului de la Lisabona are aceeași valoare juridică ca cea a tratatului, proclamă: „Conștientă de patrimoniul său spiritual și moral, **Uniunea este întemeiată pe valorile indivizibile și universale ale demnității umane, libertății, egalității și solidarității; aceasta se întemeiază pe principiile democrației și statului de drept**”.
94. Astfel se impune supunerea controlului constituționalității a normei art. 312 Cod penal, ÎN ÎNTREGIME, prin prisma transpunerii prevederilor la art. 16 alin. (1) lit (f) falisficarea documentelor și depunerea declarației mincinoase din Acordul de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană, penturu a garanta că norma art. 312 Cod penal – oferă garanții și securitate persoanelor fizice și juridice împotriva infracțiunii de mărturi mincinoasă în cadrul unui proces civil, penal, etc și dacă norma art. 312 Cod penal garantează repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor fizice și juridice căn cadrul unui proces judiciar, prin prisa art. 20 și 26 din Constituție.
95. Or norma, în redacția actuală nu garantează protecția și realizarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice și juridice, ca rezultat a comiterii infracțiunii de declarație/mărturie mincinoasă în cadrul unui litigiu judiciar, ce crează premise pentru CORUPȚIE, ATACURI RAIDER, PRELUĂRI DE AFACER PRIN MARTORI MINCINOȘI ȘI DOMUNETE FALSIFICATE – CARE SUNT TOATE ACȘIUNI ILCITE - CONTRARE VALORILOR SUPREME ÎN STAT ȘI CONTARE VALORILOR EUROPENE ȘI INTERNAȚIONAL RECUNOSCUTE.
96. Or, în virtutea Constituției la art. 1 alin (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.
97. În fapt, în cadrul dosarului nr. 2008030943, omul de afaceri Gherman Ion și compania de construcții SRL Penomet Grup, au fost acuzați prin documente oficiale și publice falsificate de ordin fiscal-contabil (financiar) și tehnico-constructiv, la falsificarea cărora a participat martorul mincinos Focșa Iurie, care a acordat instrumente criminale fals-pretinsei părți vătămate Vuctătrpu Vasile, care rezultat a acestor acțiuni criminale, au fost cauzate multiple atingeri a drepturilor și libertăților fundamentale exprimate în fapt prin
- Condamanarea ilegală în baza documentelor falsificate și declarațiilor mincinoase depuse în privința documentelor de ordin financiar și tehnic falsificate la 12 ani de detanție cu executarea

- Privarea ilegală de libertate a persoanei nevinovate cu plasare în condiții inumane și degradante (DECIZIA CURȚII EDO în privința lui Gherman Ion. Cunoscută Agentului Guvernamental)
 - Distrugerea sănătății (Documentată prin Raportul RCVT MEMORIA, învederat)
 - Confiscarea ilegală a averii în proporții deosebit de mari a lui Gherman Ion și SRL Penomet grup – ce constituie prejudiciu material cauzat
 - Afectarea directă a drepturilor patrimoniale a familiei – succesor de drepturi morale și materiale prin devălmășie – soția, Gherman Ala și prin succesoriat unic – feciorul, Pavel Gherman
 - Afectarea imaginii familiei oamenilor de afaceri, fiind afectată și imaginea soției și a feciorului – oameni de afaceri cunoscuți în sector și peste hotare
 - A fost afectat dreptul la soț, tată, familie, viață de familie
 - A fost afectat dreptul la liniște, sănătate, dezvoltare și încredere în ziua de mâine într-un stat pretins de drept
 - A fost afectat dreptul la libera desfășurare a afacerilor a agenților economici ai familiei, care au fost torturați și distruși în urma infracțiunilor comise împotriva victimei Gherman Ion și SRL Penomet grup din interese materiale și cu scopul atacului RAIDER la FABRICA DE FRUCTE USCATE GORDIN a FAMILIEI GHERMAN
98. Astfel, considerând drepturile reale ale Omului și agentului economic, care au fost vătămate deosebit de grav prin infracțiunea comisă, prin infracțiunea de declarație mincinoasă, comisă de martor, care constituie mijloc de probă – s-a adus atingere direct drepturilor fundamentale protejate de Constituție a persoanelor fizice și juridice:
- Dreptul la libertate consacrat de alin (1) a art. 25 din Constituție Libertatea individuală și siguranța persoanei (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.
 - Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică consacrat de alin (1) art. 26 din Constituție Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică (1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică. (2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.
 - Dreptul la viață privată consacrat de art. 28 din Constituție Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.
 - Dreptul la familie consacrat de art. 48 din Constituție Familia (1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului
 - Dreptul la respectarea și protejarea proprietății private a persoanelor fizice și juridice art. 46 și 127 din Constituție care garantează cu titlu de principiu că proprietatea privată a persoanei fizice și juridice este consfințită, protejată și garantată de Statul de Drept în mod imperativ și indiscutabil.
 - Dreptul la buna desfășurare a activității economice a agenților economici în virtutea art. 126 din Constituție, care garantează că nimeni nu poate atenta la, și orice imixtiune constituie infracțiune împotriva liberei activități a agentului economic în economia de piață a Statului de drept, iar atentarea la patrimoniul agentului economic constituie infracțiune iar în virtutea lit. h) a alin (2) din art. 126 din Constituție Economia (2) Statul trebuie să asigure: h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.
99. Drepturile vătămate învederate supra urmează toate a fi reparate, inclusiv în cadrul procesului penal nr. 2016020590, victimele infracțiunii care au suferit daune morale și patrimoniale, în formă directă și în mod indirect, inclusive agenții economici – prin constituire în cadrul procesului în calitate de părți vătămate și părți civile – pentru repararea prejudiciului cauzat.
100. Precum reiese cert din prezenta speță judiciară – se constată cu certitudine că textul normei art. 312 Cod penal, și clasificarea infracțiunii ca fiind în capitolul generic numit Infracțiuni contra justiției – NU GARANTEAZĂ PROTECȚIA DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE ALE PERSOANEI FIZICE ȘI JURIDICE PRIN PRISMA PREVEDERILOR GARANȚII FUNDAMENTALE ALE CONSTITUȚIEI – CEEA

CE ADUCE LA CONCLUZIA CĂ TEXTUL NORMEI ESTE LIPSIT DE CLARITATE, PRECIZIE ȘI ESTE PERMISSIV DE INTERPRETARE EXTINSĂ DEFAVORABILĂ ȘI ARBITRARĂ, CAUZÂND HAZARDUL ȘI RESPECTIV ÎNCĂLCAREA CONSTITUȚIEI.

101. Or, în virtutea Constituției la art. 1 alin (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.
102. Coraborat cu art. 1 în virtutea alin. (1) (2) a art. 4 din Constituție (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.
103. **În virtutea art. 7 din Constituție, Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.**
104. În virtutea art. 8 din Constituție (1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.
105. În virtutea alin (1), (2) a art. 34 din Constituție **Dreptul la informație** (1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngăduit. (2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.
106. În virtutea art. 140¹ din Constituție, Acordul de Ascoere cu UE constituie izvor suprem de drept, astfel prevederile la art. 16 alin (1) lit (f) sunt imperative la nivel de Stat semnat.
107. Reieșind din art.1, 4, 7, 8, 34 și 140¹ din Constituție și art. 16 alin (1) lit (f) din Acordul de Ascoiere cu UE – se constată că norma art. 312 Cod penal, nu garantează drepturile fundamentale consfințite de constituție, în acest sens sunt absolut justificate suplimentările textului normei cu supunerea controlului în contenciosul constituțional a alin. (1) și (2) a normei art. 312 Cod penal,
 - Cu includerea sintagmei “... dacă aceasta prin natura sa era capabilă să producă daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, sau a cauzat aceste daune... ” la finele alin. (1) a art. 312 Cod penal
 - Cu includerea sintagmei “... îndreptate spre și/sau soldate cu cauzare de daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice ...” la finele alin. (2) a art. 312 Cod penal.
108. Totodată este justificată corectarea sintagmei “INFRAȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI” din titlul Capitolului XIV a Codului Penal cu modificarea/suplinirea sintagmei în “INFRAȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI ȘI CONTRA DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR OCROTITE DE LEGE ALE PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE”
109. Totodată este justificată și verificarea prevederii procesuale menite să pună în viață norma penală pentru realizarea drepturilor fundamentale atât de către Stat cât și de către persoanele fizice și juridice vătămate prin infracțiunea la art. 3312 Cod penal - cu Supunerea controlului în contenciosul constituțional a alin. (1) a normei proceduale la art. 59 din Codul de procedură penală, și Completarea sintagmei „Parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică” cu includerea sintagmei “... și/sau Statul în cazul infracțiunilor contra Justiției ... ” în alin. (1) a art. 59 Cod de procedură penală.
110. **Potrivit autorului Serghei ȚURCAN, Valorile constituționale ale Republicii Moldova în raport cu valorile Uniunii Europene Statul de drept** presupune organizarea și exercitarea puterii în stat cu respectarea strictă a normelor juridice, în special a celor constituționale, or, în cadrul statului de drept prin Constituție se stabilesc clar limitele puterii statale, sunt reglementate explicit funcțiile și atribuțiile autorităților publice antrenate în exercitarea puterii de stat în vederea promovării drepturilor și libertăților omului. În acest sens, statul este subordonat dreptului bazat pe supremația Constituției, în care trebuie să fie exprimată voința generală, dreptul avînd misiunea

de a cenzura opțiunile politice, de a pondera eventualele tendințe abuzive și discreționare ale structurilor etatice, or, principiul statului de drept „fundamentează exigența unei protecții adecvate împotriva arbitrarului din partea puterii publice”. Statul de drept se caracterizează prin consacrarea și garantarea eficientă a drepturilor și libertăților omului, consacrarea constituțională și funcționarea eficace și controlată a principiului separării ramurilor puterii în stat, sancționarea autorității publice care și-a depășit atribuțiile constituționale, formarea Guvernului exclusive ca rezultat al alegerilor democratice, instituirea și funcționarea unui sistem judiciar independent și imparțial, asigurarea supremației legii care exprimă interesul general, aplicarea corectă a mecanismelor economiei de piață, lupta împotriva corupției ș.a.

111. **Demnitatea umană** este un atribut inalienabil al persoanei umane, valoare ce impune fiecărui membru al societății un comportament de respect și protecție a celorlalți indivizi și interzicerea oricărei atitudini umilitoare sau degradante la adresa omului. Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi, ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de celelalte în spiritul fraternității — proclamă art. 1 al Declarației Universale a Drepturilor Omului. Prin urmare, fiecare om merită respect necondiționat, demnitatea decurgind din ființa umană, din simplul fapt că este om și presupune dreptul individului de a avea drepturi, de a fi recunoscut ca persoană.
112. **Demnitatea constituie „fundamentul universalității drepturilor și libertăților fundamentale”, baza drepturilor omului, este un drept sinteză, fără respectarea primordială a cărui celelalte drepturi sunt lipsite de cea mai importantă garanție a lor.**
113. Prin urmare, nu pot fi aduse atingeri demnității umane, nici chiar în cazul restringerii exercițiului unui drept fundamental. Orice act care tinde să degradeze sau să aservească unele ființe umane este un act care atentează la universalitatea omului, un act care tinde să excludă din rindul genului uman unele ființe care au un drept imprescriptibil de a-i aparține. Titlul I al Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene este intitulat „Demnitatea” și în art. 1 proclamă că demnitatea umană este inviolabilă, aceasta trebuie respectată și protejată, or, demnitatea umană ca valoare supremă a oricărei organizări politice guvernează raporturile aparent contradictorii dintre libertate și egalitate și conciliindu-le prescrie unitatea în diversitate, opunându-se atit diferențierilor în vederea excluderii, cit și identității asimilaționiste, și astfel constituind baza tuturor drepturilor și libertăților fundamentale.
114. **Drepturile și libertățile omului** reprezintă facultăți, prerogative ale persoanei, consacrate și garantate prin acte normative, de a avea o anumită conduită sau de a pretinde celorlalți un anumit comportament. Nucleul drepturilor omului îl constituie drepturile și libertățile fundamentale care sunt drepturi subiective ale persoanei, esențiale pentru viața, demnitatea și libera dezvoltare a personalității umane, consacrate și garantate prin Constituție și tratate internaționale.
115. Remarcăm faptul că drept valoare supremă sunt recunoscute drepturile Omului, dar nu drepturile fundamentale ale omului, acesta fiind un mijloc de constituționalizare obligatorie a tuturor drepturilor și tuturor libertăților. **Statul se obligă să garanteze ca valoare supremă orice drept și orice libertate, indiferent dacă acestea sunt constituționalizate formal sau nu ca fiind fundamentale.**
116. Constituția Republicii Moldova printre valorile supreme mai enumeră dreptatea și libera dezvoltare a personalității umane. Prin **dreptate** se înțelege un principiu moral și juridic, care cere să se dea fiecăruia ceea ce i se cuvine și să i se respecte drepturile, libertățile și interesele legitime. Astfel, dreptatea exprimă recunoașterea, aprecierea și respectarea drepturilor și meritelor fiecărui individ în societate.
117. **Egalitatea** presupune acordarea de șanse egale tuturor persoanelor, fără careva privilegii sau discriminări în recunoașterea drepturilor și impunerea îndatoririlor. **Egalitatea prevede posibilitatea tuturor persoanelor de a se folosi, în mod egal, de toate drepturile prevăzute în Constituție, tratate internaționale și legi, de a participa în egală măsură la viața politică, economică, socială și culturală, fără privilegii și fără discriminări, fiind tratați în mod egal atit de către autoritățile publice cit și de către alte persoane.**
118. **Nediscriminarea** reprezintă interzicerea oricărei deosebiri, excluderi, restricții, limitări ori preferințe în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, bazate pe criteriu de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică sau socială, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, caracteristici genetice, avere, dezabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrîngerea, înlăturare recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de

egalitate, a drepturilor și libertăților omului în domeniul politic, economic, social, cultural sau în orice alt domeniu al vieții publice.

119. **Justiția**, într-un sens larg, presupune echitate și dreptate, iar în sens juridico-constituțional, reprezintă o funcție a statului, realizată prin intermediul autorităților sale specializate, **care constă în restabilirea normei de drept încălcate**. Reieșind din faptul că exercitarea puterii statale trebuie să aibă loc cu respectarea necondiționată a Constituției și legilor, în mod firesc trebuie să existe o autoritate independentă și imparțială care să le cunoască, să le poată interpreta și aplica corect atunci când acestea sunt încălcate, când drepturile, libertățile și interesele legitime ale omului sunt periclitate, reparând orice eventuală disfuncționalitate în mecanismul statului, eliminând orice abuz, garantind supremația legii și contribuind la făurirea unei imagini cu adevărat convingătoare cu privire la valoarea justiției.
120. **Valoarea este concomitent exigența de acțiune și model latent de acțiune. Cu toate acestea, valoarea este de fapt «un scop», pe când norma este un «mijloc».**
121. **Prin valori „eternе” se constituie - Neafectarea drepturilor și libertăților fundamentale** Acestea sunt drepturile și libertățile calificate ca fiind fundamentale, deci cele numite/nominalizate în mod expres. Prin urmare, în măsura în care un text constituțional cuprinde o valoare supremă de natură constituțională, care reprezintă în sine un principiu director și/sau un drept/o libertate fundamentală, calificată ca atare de Curtea Constituțională, catalogul cuprins în titlul II al Constituției se modelează în consecință.
122. **Reieșind din argumentele învederate supra, se constată că prin interzicerea arbitrară, pretinsă de procuratură ca fiind în spiritul textului legii și voinței Legiuitorului - a dreptului victimilor, persoanelor fizice și juridice de a se constitui ca părți vătămate și respectiv părți civile în cadrul procesului penal de învinuire pe faptul comiterii de infracțiune conform art. 312 Cod penal a comitentului infracțiunii de uz de fals manifestat prin participarea la falsificarea probelor și depunerea intenționată a mărturiilor false în privința probelor falsificate (atribuite cu statut de corp delict), SE ÎNCALCĂ ÎN PREZENT ȘI ALTE DREPTURI CONSTITUȚIONALE ȘI PREVEDERI GARANȚII INSTITUITE DE LEGIUITOR PRIN ADOPTAREA LEGII SUPREME și anume**
 - **DREPTUL LA APĂRARE** consfințit de alin (1) art. 26 din Constituție (1) Dreptul la apărare este garantat. (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
 - **DREPTUL DE ACCES LA JUSTIȚIE ȘI REABILITARE** garantat de art. 20 din Constituție alin. (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.
123. Or fără constituire în calitate de părți vătămate și părți civile – persoanele fizice și juridice vătămate prin infracțiune – NU POT ACCESDE LA JUSTIȚIE, NU ÎȘI POT APĂRA DREPTURILE FUNDAMENTALE și respectiv NU POT REPARA PREJUDICIUL CAUZAT PRIN INFRAȚIUNE în formele sale morale și materiale tuturor victimilor directe și indirecte ale infracțiunii comise.
124. Subsidiar sunt pertinente prevederile la art. 53 din Constituție **Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică potrivit căreia (2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.**
125. Astfel dat fiind că Statul răspunde patrimonial pentru infracțiunile comise în cadrul exercitării justiției, în egală măsură Statul, prin intermediul MINISTERULUI JUSTIȚIEI – urmează a se constitui ca parte vătămată și parte civilă pe proces, alături de persoanele fizice și juridice vătămate moral și material, astfel modificările la alin. (1) a normei procedurale la art. 59 din Codul de procedură penală cu completarea sintagmei „Parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică” cu includerea sintagmei “... și/sau Statul în cazul infracțiunilor contra Justiției ... ” în alin. (1) a art. 59 Cod de procedură penală – SUNT ABSOLUT JUSTIFICATE, cu indicarea că Statul, în mod adiacent victimelor directe și indirecte a infracțiunii urmează a fi reprezentat de Ministerul Justiției, constituit în calitate de parte vătămată alături de celelalte părți vătămate pe proces, în temeiul art. 59 din CPP.
126. **Totodată facem referință în virtutea art. 54 din Constituție Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care**

ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății – **CĂ NU POATE FI RETINUTĂ DE CURTEA CONSTITUȚIONALĂ IPOTEZA ABERANTĂ ȘI HALUCINANTĂ A PROCURATURII, POTRIVIT CĂREIA ART. 312 COD PENAL ÎN CONEXIUNE CU ART. 59 DIN CPP – AR INTERZICE PERSOANEI FIZICE ȘI JURIDICE VĂTĂMATE DE INFRAȚIUNEA DE MĂRTURI MINCINOASĂ DE A SE CONSTITUI ÎN CALITATE DE PARTE VĂTĂMATĂ PE PROCESS ȘI RESPECTIVE DE PARTE CIVILĂ, ȘI NU AR AVEA DREPTUL SĂ ÎȘI REPARĂ PREJUDICIAL CAUZAT PRIN INFRAȚIUNEA PREVĂZUTĂ DE ART. 312 COD PENAL.**

127. Reieșind din toate argumentele și criticile învederate supra, Cererea prezentă se constată ca fiind una justificată, DAR ȘI DE INTERES GENERAL ȘI NAȚIONAL, or Curtea Constituțională are obligațiunea pozitivă de intervenție de urgență în incidentele de drept învederate și să cenzureze orice acțiuni ilicite ale organelor de stat, întemeiate pe faptul că legislația normativă de drept material (art. 312 Cod penal) și procesual (art. 59 din CPP) – conține o formulare neclară, evazivă, vagă și lipsită de certitudine a terminologiei juridice, astfel intervenția de excepție ridicată în fața Înaltei Curți este absolut întemeiată și fundamenată juridic.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

128. Reieșind din argumentele învederate supra a neconstituționalității prevederilor sesizate și propunerile de cenzurare a lacunelor legislative se aduc criticile de neconstituționalitate ale alin. (1) din art. 59 Cod de procedură penală în conexiune cu sintagma “ ... Capitolul XIV INFRAȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI ...” din partea special a Codului și în conexiune alin. (1), (2) din art. 312 Cod penal **prin prisma prevederilor garanții prevăzute de art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ din Constituția Republicii Moldova, și art. 2 CEDO, art. 3 CEDO, art. 5 CEDO, art. 6 § 1 CEDO, art. 8 CEDO, art. 13 CEDO, art. 14 CEDO, art. 17 CEDO și art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO.**

PREVEDERILE PERTINENTE ALE CONSTITUȚIEI

Articolul 1 din Constituție Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 4 din Constituție Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordantă cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional
și a tratatelor internaționale

- (1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
(2) Nicio lege nu poate îngredi accesul la justiție.

Articolul 24

Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

- (1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.
(2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

Articolul 25

Libertatea individuală și siguranța persoanei

- (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

Articolul 26

Dreptul la apărare

- (1) Dreptul la apărare este garantat.
(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

- Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.

Articolul 34

Dreptul la informație

- (1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngredit.
(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

Articolul 36

Dreptul la ocrotirea sănătății

- (1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acestuia

- (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

Articolul 48

Familia

- (1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi
sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 126

Economia

(2) Statul trebuie să asigure:

h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Articolul 127

Proprietatea

(1) Statul ocrotește proprietatea.

Titlul V¹

INTEGRAREA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Articolul 140¹

Aderarea la tratatele constitutive și la actele de revizuire a tratatelor constitutive
ale Uniunii Europene

(2) Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte acte juridice cu caracter obligatoriu ale Uniunii Europene au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.

129. **PREVEDERILE ȘI GARANȚIILE CONSTITUȚIONALE ÎNVEDERATE SUPRA, CARE SUNT ÎNGRĂDITE PRIN LACUNELE DE DREPT ȘI SINTAGMELE INCOMPLETE CE TRANSFORMĂ NORMELE ÎN NECONSTITUȚIONALE - SUNT EXAMINATE ÎN DETALIU MAI JOS, PRIN PRISMA CIRCUMSTANȚELOR FAPTICE ALE CAUZEI.**
130. Concretizăm că în fapt, în cadrul dosarului nr. 2008030943, omul de afaceri Gherman Ion și compania de construcții SRL Penomet Grup, au fost acuzați prin documente oficiale și publice falsificate de ordin fiscal-contabil (financiar) și tehnico-constructiv, la falsificarea cărora a participat martorul mincinos Focșa Iurie, care a acordat instrumente criminale fals-pretinsei părți vătămate Vuctătrpu Vasile, care rezultat a acestor acțiuni criminale, au fost cauzate multiple atingeri a drepturilor și libertăților fundamentale exprimate în fapt prin
- **Condamanarea ilegală în baza documentelor falsificate și declarațiilor mincinoase depuse în privința documentelor de ordin financiar și tehnic falsificate la 12 ani de detenție cu executarea**
 - **Privarea ilegală de libertate a persoanei nevinovate cu plasare în condiții inumane și degradante (DECIZIA CURȚII EDO în privința lui Gherman Ion. Cunoscută Agentului Guvernamental)**

- Distrugerea sănătății (Documentată prin Raportul RCVT MEMORIA, învederat)
- Confiscarea ilegală a averii în proporții deosebit de mari a lui Gherman Ion și SRL Penomet grup – ce constituie prejudiciu material cauzat
- Afectarea directă a drepturilor patrimoniale a familiei – succesor de drepturi morale și materiale prin devălmășie – soția, Gherman Ala și prin succesoriat unic – feciorul, Pavel Gherman
- Afectarea imaginii familiei oamenilor de afaceri, fiind afectată și imaginea soției și a feciorului – oameni de afaceri cunoscuți în sector și peste hotare
- A fost afectat dreptul la soț, tată, familie, viață de familie
- A fost afectat dreptul la liniște, sănătate, dezvoltare și încredere în ziua de mâine într-un stat pretins de drept
- A fost afectat dreptul la libera desfășurare a afacerilor a agenților economici ai familiei, care au fost torturați și distruși în urma infracțiunilor comise împotriva victimei Gherman Ion și SRL Penomet grup din interese materiale și cu scopul atacului RAIDER la FABRICA DE FRUCTE USCATE GORDIN a FAMILIEI GHERMAN

131. Astfel, considerând drepturile reale ale Omului și agentului economic, care au fost vătămate deosebit de grav prin infracțiunea comisă, prin infracțiunea de declarație mincinoasă, comisă de martor, care constituie mijloc de probă – s-a adus atingere direct drepturilor fundamentale protejate de Constituție a persoanelor fizice și juridice:

- **Dreptul la libertate consacrat de alin (1) a art. 25 din Constituție Libertatea individuală și siguranța persoanei** (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.
- **Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică consacrat de alin (1) art. 26 din Constituție** **Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică** (1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică. (2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.
- **Dreptul la viață privată** consacrat de art. 28 din Constituție Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.
- **Dreptul la familie consacrat de art. 48 din Constituție** **Familia** (1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului
- **Dreptul la respectarea și protejarea proprietății private a persoanelor fizice și juridice** art. 46 și 127 din Constituție care garantează cu titlu de principiu că proprietatea privată a persoanei fizice și juridice este consacrată, protejată și garantată de Statul de Drept în mod imperativ și indiscutabil.
- **Dreptul la buna desfășurare a activității economice a agenților economici în virtutea art. 126 din Constituție**, care garantează că nimeni nu poate atenta la, și orice imixtiune constituie infracțiune împotriva liberei activități a agentului economic în economia de piață a Statului de drept, iar atentarea la patrimoniul agentului economic constituie infracțiune iar în **virtutea lit. h) a alin (2) din art. 126 din Constituție** **Economia** (2) Statul trebuie să asigure: **h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.**

132. Totodată se constată că prin interzicerea arbitrară, pretinsă de procuratură ca fiind în spiritul textului legii și voinței Legiuitorului - a dreptului victimilor, persoanelor fizice și juridice de a se constitui ca părți vătămate și respectiv părți civile în cadrul procesului penal de învinuire pe faptul comiterii de infracțiune conform art. 312 Cod penal a comitentului infracțiunii de uz de fals manifestat prin participarea la falsificarea probelor și depunerea intenționată a mărturiilor false în privința probelor falsificate (atribuite cu statut de corp delict), **SE ÎNCALCĂ ÎN PREZENT ȘI ALTE DREPTURI CONSTITUȚIONALE ȘI PREVEDERI GARANȚII INSTITUITE DE LEGIUITOR PRIN ADOPTAREA LEGII SUPREME și anume**

- **DREPTUL LA APĂRARE** consfințit de alin (1) art. 26 din Constituție (1) Dreptul la apărare este garantat. (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
- **DREPTUL DE ACCES LA JUSTIȚIE ȘI REABILITARE** garantat de art. 20 din Constituție alin. (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

133. Drepturile vătămăte învederate supra urmează toate a fi reparate, inclusiv în cadrul procesului penal nr. 2016020590, victimele infracțiunii care au suferit daune morale și patrimoniale, în formă directă și în mod indirect, inclusive agenții economice – prin constituire în cadrul procesului în calitate de părți vătămăte și părți civile – pentru repararea prejudiciului cauzat. Astfel, **se constată cu certitudine că textul normei art. 312 Cod penal, și clasificarea infracțiunii ca fiind în capitolul generic numit Infracțiuni contra justiției – NU GARANTEAZĂ PROTECȚIA DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE ALE PERSOANEI FIZICE ȘI JURIDICE PRIN PRISMA PREVEDERILOR GARANȚII FUNDAMENTALE ALE CONSTITUȚIEI – CEEA CE ADUCE LA CONCLUZIA CĂ TEXTUL NORMEI ESTE LIPSIT DE CLARITATE, PRECIZIE ȘI ESTE PERMISSIV DE INTERPRETARE EXTINSĂ DEFAVORABILĂ ȘI ARBITRARĂ, CAUZÂND HAZARDUL ȘI RESPECTIV ÎNCĂLCAREA CONSTITUȚIEI.**
134. Adiacent, petiționarii prin vin și cu un model draft a prevederilor normative pe care le considrăm că ar răspunde exigențelor coraborate a art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ din Constituția Republicii Moldova, și art. 2 CEDO, art. 3 CEDO, art. 5 CEDO, art. 6 § 1 CEDO, art. 8 CEDO, art. 13 CEDO, art. 14 CEDO, art. 17 CEDO și art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO, în felul următor

ÎN PRIVINȚA ALIN (1) DIN ART. 59 COD DE PROCEDURĂ PENALĂ

“...

Articolul 59. Partea vătămată

(1) Parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică și/sau Statul în cazul infracțiunilor contra Justiției, careia i s-a cauzat prin infracțiune un prejudiciu moral, fizic sau material, recunoscută în această calitate, conform legii, cu acordul victimei. Minorul căruia i s-a cauzat prejudiciu prin infracțiune va fi considerat parte vătămată fără acordul său.

...”

ÎN PRIVINȚA TEXTULUI DELIMITĂRII CATEGORIILOR DE INFRAȚIUNI ÎN CODUL PENAL

“...

Capitolul XIV

INFRAȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI ȘI DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR FUNDAMENTALE OCROTITE DE LEGE ALE PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE

...”

ÎN PRIVINȚA CONCRETIZĂRII NORMEI DE INCRIMINARE ART. 312 ALIN (1), (2) COD PENAL

“...

Articolul 312. Declarația mincinoasă, concluzia falsă sau traducerea incorectă

(1) Prezentarea, cu bună-știință, a declarației mincinoase de către martor, victimă sau partea vătămată, a concluziei false de către specialist sau expert, a traducerii sau a interpretării incorecte de

către traducător sau interpret, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul procesului civil, procesului penal, procesului contravențional sau în instanța de judecată ori internațională, **dacă aceasta prin natura sa era capabilă să producă daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, sau a cauzat aceste daune**

se pedepsește cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, în toate cazurile cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 2 ani.

(2) Aceleași acțiuni, **îndreptate spre și/sau soldate cu cauzare de daune drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice:**

a) legate de învinuirea de săvârșire a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave

b) săvârșite din interes material

c) însoțite de crearea artificială a probelor acuzatoare

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 550 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani.

...”

NOTA BENE

Modificările propuse la art. 312 Cod penal sunt propuse exact după modelul textului normative clasic prevăzut de Legiuitor la art. 327, 329, 329 din Codul penal

Articolul 327. Abuzul de putere sau abuzul de serviciu

(1) Folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, **dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,**

Articolul 328. Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

(1) Săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, **dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,**

Articolul 329. Neglijența în serviciu

(1) Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, **dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,**

135. Trebuie reținut faptul că textul (litera Legii) – constituie doar una din cele 3 componente ale unei prevederi Legale.
136. Textul Legii (Litera Legii) transpune voința Legiuitorului în limbaj clar, lipsit de interpretări duale sau contradictorii, imprevizibile și alterabile.
137. Totodată la interpretarea și aprecierea textului Legii, urmează să se țină cont atât de nota de fundamentare, care a stat la baza elaborării Legii, cât și de prevederile internaționale cu caracter normativ și recomlatoriu, **hard law și soft law.**
138. Totodată urmează să se țină cont de LOGICA LEGII și de SPIRITUL LEGII, până la examinarea textului Legii.
139. Logica Legii – constituie un parametru logico-juridic în cadrul integral al cadrului normative transpus prin funcțiile pe care urmează să le servească un text normativ,

fie de ordin material fie de ordin procedural, fie din capitolul Definițiilor precum în cazul Definiției de titlu "Infrațiuni contra justiției".

140. Într-un final - **SPIRITUL unei legi** - constituie ceea ce se vrea reglementat, este avut în vedere de legiuitor încă înainte de conceperea și de emiterea actului normativ. Spiritul dă viață unei legi moarte (prin aplicarea greșită a unei „litere a legii”) în condițiile în care reușește să-i dea acesteia sensul dorit de legiuitor.
141. Reieșind din prevederile coraborate ale PREVEDERILOR SUPREME consfințite la art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ din Constituția Republicii Moldova, și art. 2 CEDO, art. 3 CEDO, art. 5 CEDO, art. 6 § 1 CEDO, art. 8 CEDO, art. 13 CEDO, art. 14 CEDO, art. 17 CEDO și art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO – **ÎN MOD CATEGORIC NU POATE FI REȚINUTĂ IPOTEZA ERONATĂ A PROCURATURII** potrivit căreia obiectul juridic ocrotit al normei art. 312 Cod penal îl constituie relațiile sociale privitoare la activitatea de aflare a adevărului în procesul înfăptuirii justiției, relații puse în pericol prin declarația mincinoasă, concluzia falsă, traducerea sau interpretarea incorectă, **drepturile persoanei la libertate, demnitate, patrimoniu etc – NECONSTITUIND OBIECT OCROTIT DE NORMA VIZATĂ**, ceea ce este absurd juridic, or prin comiterea infracțiunii de declarație/mărturie mincinoasă în cadrul unui proces penal, mărturiile și declarațiile constituind probe de învinuire în comiterea unei infracțiuni deosebit de grave soldate cu condamnarea și aducerea pabubelor morale și materiale imense unei persoane nevinovate atât și membrilor familiei - **sunt vătămăte nu doar drepturile statului, dar și sunt vătămăte drepturile persoanei la viață, libertate, demnitate, familie, patrimoniu etc – adică drepturile fundamentale** consfințite prin art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ din Constituția Republicii Moldova, iar în cadrul unui proces penal de învinuire a comitenților infracțiunii de falsificare de probe (documente oficiale și publice) cuplată la depunerea de declarații mincinoase asupra probelor intenționat falsificate – părți vătămăte urmează a se constitui **ÎN EGALĂ MĂSURĂ** atât Statul, cât și persoanele vătămăte direct și indirect de **infracțiunea comisă, adică atât persoanele fizice la ale căror drepturi fundamentale de viață, libertate, familie, demnitate, patrimoniu s-a atentat, cât și entitățile juridice la a căror patrimoniu s-a atentat prin infracțiune.**
142. Astfel prevederile la alin. (1) din art. 59 Cod de procedură penală în conexiune cu sintagma “ ... Capitolul XIV INFRAȚIUNI CONTRA JUSTIȚIEI ...” din partea special a Codului și în conexiune alin. (1), (2) din art. 312 Cod penal **URMEAZĂ A FI SUPUSE CONTROLULUI CONSTITUTIONALITĂȚII** prin prisma prevederilor garanții prevăzute de art. art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ din Constituția Republicii Moldova, și art. 2 CEDO, art. 3 CEDO, art. 5 CEDO, art. 6 § 1 CEDO, art. 8 CEDO, art. 13 CEDO, art. 14 CEDO, art. 17 CEDO și art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO.
143. Or, normele sesizate în redacția actuală, conferă o marjă discreționară de interpretare CONTRADICTORIE ȘI DUALĂ, CARE SE CONTRAZICE RECIPROC, FIE STATUL ESTE PARTE VĂTĂMATĂ, FIE PERSOANELE FIZICE ȘI JURIDICE, și norma constituind astfel o alternativă legată de voință sau lipsă de voință, de competență sau de INCOMPETENȚĂ ȘI AGRAMARE JURIDICĂ A SUBIECTULUI ÎNDRITUIT CU APLICARE LEGII – controlul constituționalității capătă forma unei condiție imperativă în cazul dat în vederea asigurării aplicării sistemice în practica judiciară a voinței Legiuitorului, AȘA PRECUM AVUTĂ ÎN VEDERE DE LEGIUITOR PRIN LITERA, LOGICA ȘI SPIRITUL LEGII – art. 312 COD PENAL și a prevederilor conexe destinate aplicării în exercițiu și aplicare a normei prin Codul de procedură penală, **or existența arbitrariului și risul hazardului – constituie circumstanțe ce impugn expunerea Înaltei Curți, inclusive cu atragerea pe caz a Autorului Legii – PARLAMENTUL, iar exercițiul legal prin care acest scop poate fi obținut – constituie mecanismul de ridicare a excepției de neconstituționalitate garantat de Lega Supremă.**

Or, victimele unei infracțiuni urmează a fi restabilite în drepturi, iar prejudiciul cauzat urmează a fi reparat de cel ce a cauzat prejudiciul prin infracțiune – acesta fiind o condiție *sine qua non* a art. 13 din Convenție.

Se impune a fi subliniată jurisprudența CEDO aplicabilă la caz - Cerințele prevăzute la art. 13, ca și celelalte dispoziții ale Convenției, sunt de ordinul unei GARANTII, nu al simplei bunăvoințe sau acordului practic [Çonka împotriva Belgiei, 2002, pct. 83; Gebremedhin [Gaberamadhien] împotriva Franței, 2007, pct. 66; Singh și alții împotriva Belgiei, 2012, pct. 98; A.C. și alții împotriva Spaniei, 2014, pct. 95; Allanazarova împotriva Rusiei, 2017, pct. 97]. Accasta este o consecință a preeminentei dreptului, unul dintre principiile fundamentale ale unei societăți democratice, inerent tuturor articolelor din Convenție.
Aplicarea incompletă a garanțiilor de la art. 13 ar afecta funcționarea caracterului subsidiar al Curții în cadrul mecanismului Convenției, și, în general, ar face ca sistemul de protecție a drepturilor omului creat prin Convenție să piardă din eficacitate, atât pe plan național, cât și pe plan internațional [Kudła împotriva Poloniei (MC), 2000, pct. 155].

Art. 13 din Convenția privește, așadar, în principiu, capete de cerere referitoare la încălcarea materială a dispozițiilor Convenției. Enunțând în mod explicit obligația statelor de a proteja drepturile omului în primul rând în propria ordine juridică, art. 13 stabilește în beneficiul justitiabililor o garanție suplimentară pentru respectarea efectivă a drepturilor în discuție (Kudła împotriva Poloniei (MC), 2000, pct. 152], 2, scopul art. 13 este de a oferi un mijloc prin intermediul căruia justitiabilii pot obține, la nivel național, reparație pentru încălcările drepturilor lor garantate de Convenție, înainte de activarea mecanismului internațional de plângere în fața Curții de la Starsbourg.

Totodată se atestă că textul evaziv și imprevizibil a normelor sesizate – împiedică dreptul victimilor de acces la justiție în sensul art. 6 par.1 CEDO transpus în art. 20 din Constituție, dreptul la un remediu efectiv și reparații efective a prejudiciului cauzat atât prin infracțiune cât și prin erorile judiciare cauzate prin infracțiune în sensul art. 13 CEDO, cât și se împiedică dreptul la art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO – dreptul la repararea proprietății private vătămate în proporții deosebit de mari de către comitenții infracțiunii.

Se atrage atenția deosebită la art. 16 alin (1) lit (f) din Acordul de acosiere cu UE și prevederile conexe din Constituție la art. 4 și art 140¹, care impun Acordul semnat și ratificat ca fiind izvor prioritar de drept, care urmează a fi transpus în legislația națională prin texte normative clare, care să protejeze de la imprevizibilitate, interpretare duală sau contradictorie și vătămătoare, de la hazard și de la erorile judiciare rezultate din aplicarea unor norme și prevederi neconstituționale.

Acest rol îi revine în mod EXCLUSIV CURȚII CONSTITUȚIONALE, or expunerea în prezentele circumstanțe asupra problemelor de constituționalitate de către judecătorul ordinar, ar constiui asumare improprie de către judecător a unor roluri atribuite prin Lege Curții Constituționale și Parlamentului, Autorului Codului penal și Codului de procedură penală.

Din motivele învederate supra se impune intervenția Curții Constituționale prin exercitarea controlului constituționalității normelor și a introducerii completărilor respective care să garanteze transpunerea drepturilor fundamentale – în legislația normativă și procesuală și alinierea acestora rigorilor și garanțiilor supreme consfințite prin art. 1, 4, 7, 8, 20, 24, 25, 26, 28, 34, 36, 46, 48, 53, 54, 126, 127, 134, 135, 140¹ din Constituția Republicii Moldova, și garantate de art. 2 CEDO, art. 3 CEDO, art. 5 CEDO, art. 6 § 1 CEDO, art. 8 CEDO, art. 13 CEDO, art. 14 CEDO, art. 17 CEDO și art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO.

150. Și conform **Pactului internațional despre drepturile civile și politice din 19.12.1966, drepturile omului nu pot fi obiectivul oricăror limitări**, cu excepția celor prevăzute de lege, necesare pentru protecția securității statului, ordinii publice, eticii (moralei) populației sau drepturilor și libertăților altor oameni, compatibile și recunoscute de alte drepturi.
151. **Când este vorba despre protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, Convențiile internaționale în speță, ratificate, sunt prioritare legislației naționale, inclusiv Constituției, și se aplică direct.**

Dar, după cum s-a menționat, **normele de drept procesual invocate spre control constitutional - conțin posibilități de a admite abuzul de drept de către deținătorii drepturilor subiective**, în primul rând - de subiecții ce aplică normele de drept, dacă urmăresc un alt scop decât cel destinat de actul normativ.

152. Dreptul subiectiv ca și cel procesual este o prerogativă recunoscută de lege acordată unei persoane fizice sau juridice, **prin care titularul dreptului îi poate impune unei alte persoane o anumită conduită corespunzătoare dreptului său, ce poate fi impusă în caz de necesitate de către forța coercitivă a statului.**
153. Activitatea organelor și funcționarilor de stat, a normelor juridice care reglementează activitatea lor, constituie un mecanism complicat și multiaspectual de realizare a dreptului. **Important este ca acest mecanism să existe și să acționeze calitativ și efectiv.** În lipsa acestui unui mecanism sigur, cert, previzibil și accesibil justițiabililor - este greu de utilizat dreptul subiectiv sau procesual, ca formă importantă de realizare a dreptului
154. Or, „Dreptul material are formele sale procesuale necesare, inerente, proprii. **Același spirit trebuie să însuflețească procesul judiciar și legile, deoarece procesul este numai forma vieții legii...**” (Марке К., Энгельс Ф., Т. I, стр. 158). **Deci, procesul este secund în raport cu dreptul material, și dependent de el, DAR are obligațiunea de a garanta realizarea în viață a dreptului material.**
155. Ar fi alogic și de neînțeles atunci când, conform dreptului material (vorbind despre drepturile omului - drepturile lui firești, naturale, etc), omul își pretinde aceste drepturi subiective, **iar din cauza lipsei unui mecanism adecvat de realizare a acestor drepturi el nu le poate revendica și repara prejudicial cauzat.**

F. Lista documentelor relevante

I. Documentele suplimentare anexate cu prezenta Sesizare

1. Raspunsul Cancelariei de Stat nr.34-78-306 din 14.01.2025
2. PETIȚIE PARLAMENTARĂ în temeiul Răspunsului CJo5 nr. 5 din 22.01.2025 de interpretare a Legii și verificare a transpunerii în cadrul normativ a prevederilor imperative la art. 16 alin. (1) lit. (f) din Acordul de Asociere cu U.E.

II. IZVOARE DE DREPT ȘI DOCTRINĂ PERTINENTE ȘI INVOCATE ÎN SESIZARE

1. **PATRIMONIUL CONSTITUȚIONAL ȘI VALORILE DEMOCRATICE** volum omagial dedicat împlinirii a 30 de ani de la aprobarea Constituției României prin referendumul național din data de 8 decembrie 1991 și de la adoptarea Declarației de Independență a Republicii Moldova în data de 27 august 1991 (**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI ȘI CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA**, 2021 Editura Hamangiu
2. https://commission.europa.eu/about/role/law_en – despre dreptul de inițiativă legislativă
3. https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law_en – despre dreptul de inițiativă legislativă a cetățenilor și companiilor
4. Participation of European citizens in the EU legislative procedure Article Published: 23 June 2021 Volume 22, pages 295–310, (2021) - despre dreptul de inițiativă legislativă

5. Prioritatea ordinii juridice UE asupra dreptului national, întocmit de dl. Răzvan Horațiu Radu Agent al Guvernului României pentru Curtea de Justiție și Tribunalul UE
6. **Documente anexate pentru Înalta Curte prin Cererea și plângerea învederată conform art. 313 din CPP judecătorului de instrucție**
 1. DEMERS nr. CP-070 din 20.12.2024 adresat Comisiei Parlamentare
 2. Demers Suplimentar la DEMERSUL nr. CP-070 din 20.12.2024 adresat Comisiei Parlamentare
 3. Adresarea Viceprim-Ministrei pentru Integrare europeană Dnei Cristina GHERASIMOV și respectiv BIROULUI PENTRU INTEGRARE EUROPEANĂ pe același subiect
 4. Extras din Acordul de Asociere la art. 16 alin. (1) lit. (f) falsificarea documentelor și depunerea de declarații false
7. **Aflate la materialul dosarului nr. 2016020590, urmând a fi prezentate de procuratură:**
 5. Ordonanța din 30.06.2020, omul de afaceri Gherman Ion a fost recunoscut de către reprezentantul organului de urmărire penală în calitate de parte vătămată
 6. Ordonanța din 16.07.2020 Gherman Ala a fost recunoscută de către reprezentantul organului de urmărire penală în calitate de parte vătămată
 7. Ordonanța din 16.07.2020 prin care omul de afaceri Gherman Ion a fost recunoscut în calitate de parte civilă de 3 550 130,72 lei
 8. Ordonanța
 9. Încheierea irevocabilă a judecătorului de instrucție din 07.06.2022 a Judecătoriei Chișinău sediu Ciocana
 10. Raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R 791 din 26.02.2016
 11. Raportul de expertiză judiciară nr. 10/202 din 24.02.2016
 12. Raportul de expertiză judiciară nr. 1082-1083 din 07.10.2016
 13. Raportul de expertiză judiciară nr. 10/202 din 24.02.2017
 14. Raportul de expertiză judiciară nr. 11/369 din 15.09.2017
 15. Raportul de expertiză judiciară nr. 139, nr. 26 din 28.04.2017
 16. Ordonanța din 13.04.2022 de constatare a comiterii infracțiunii de falsificare a probelor în dosarul nr. 2008030943, infracțiune la care a participat învinuitul Focșa Iurie – or constituie documente oficiale și publice falsificate de ordin patrimonial prin care a fost adus prejudiciu în mod direct victimei SRL"Penomet Grup" și Gherman Ion
 17. Încheierea judecătorească definitivă și irevocabilă din 2 octombrie 2024 a Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana pronunțată în dosarul nr.10-1728/2024 în privința ex-procurorului și ex-judecătorului Victor Olărescu instanța indicând direct, că pentru prezentarea documentelor dovedite definitiv falsificate în calitate de probe ca și cum *autentice* și *veridice* și care ulterior au fost atribuite cu statut de corp delict în cauza penală nr. 2008030943 – urmează la caz să poarte răspundere persoanele ce au prezentat probele organului și anume – cet. Vutcățu Vasile și cet.Focșa Iurie
 18. DOCUMENTELE DE STAT AFLATE LA MATERIALUL DOSARULUI Nr. 2016020590, de la Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Isnpecției de Stat în Construcții, și Comisiei Specializate de atestare a Diriginților de șantier - doveditoare a uzului de fals, inclusiv (rapoarte de expertiză, extrase din cadastru, etc..) depuse de SRL"Gordincom" care dovedesc că învinuitul Focșa Iurie a depus cu bună știință mărturii mincinoase precum că mijloace financiare și materiale de construcții procurate de SRL"Penomet Grup" pentru SRL"Elvitis Com" ar fi fost folosite la construcția fabricii de fructe uscate GORDIN a SRL"Gordincom" (fapte reflectate și în sentința în dosarul nr. 2008030943) – fiind astfel lezate și drepturile SRL"Gordincom", la fel victimă a uzului de fals infracțional comis de Focșa Iurie
 19. Raportul nr. 9 din 24 mai 2018 în baza fișei medicale nr. 1784 a lui GHERMAN ION emis de Centrul de Reabilitarea a Victimilor Torturii MEMORIA înregistrat la Ministerul Justiției din Republica Moldova – unica instituție abilitată în reabilitarea victimilor torturii, partener OMCT - World Organization Against Torture, UNICEF, UNDP, PROMO-LEX, United Nations Voluntary Fund for Victims of Torture, The Center for Victims of Torture Civil Rights

Defenders, Amnesty International International, Rehabilitation Council for Torture Victims, Dignity Danish Institute Against Torture, ICAR Foundation, MATRA și alte centre din Rețeaua Europeană de Centre și Programe de Reabilitare a Victimelor Torturii – prin care este constatată cauzarea prejudiciilor de sănătate fizică și psihică victimii Gherman Ion, raport care constituie document fundamental în fața Curții Europene pentru Drepturile Omului.

G. Declarația și semnătura autorilor sesizării

Declarăm pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și veridice.

Locul: mun. Chișinău, Judecătoria Chișinău,
sediul Ciocana

Data: “_28_” ianuarie 2025

GHERMAN PAVEL

Feciorul victimilor infracțiunii,
a părților vătămate și a părții civile

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

GHERMAN ALA

Victimă și parte vătămată în dosarul nr.2016020590
Soția lui Gherman Ion

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

GHERMAN ION

director/fondator SRL “PENOMET GRUP”,

Victimă și parte vătămată și parte civilă în dosarul nr.2016020590

Digitally signed by Gherman Ion
Date: 2025.01.28 13:44:49 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ



(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

Dosar nr.10-89/2025
/1-25004217-12-10-15012025-1/

ÎNCHIEIERE

08 decembrie 2025

mun. Chișinău

Judecătoria mun. Chișinău, sediul Ciocana

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, Judecător,
Grefier,

Vladislav Negru
Maria Stratulat

Cu participarea:

Petiționarului,
Petiționarei,

Pavel Gherman
Ala Gherman

a examinat în ședință de judecată închisă, cererea petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării plângerii depusă de către avocatul Anatolie Ceachir în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman, în condițiile art. 313 Cod de procedură penală împotriva actelor organului de urmărire penală, ale procurorului și ale procurorului ierarhic superior, instanța de judecată, -

A C O N S T A T A T:

Avocatul Anatolie Ceachir în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman a depus la data de 14.01.2025, o plângere în conformitate cu prevederile art. 313 Cod de procedură penală al RM, solicitând anularea ordonanței din 24.12.2024 a procurorului, adjunct interimar al Procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău, șef-adjunct al oficiului Râșcani, Oxana Cazacu privind respingerea plângerii adresate în ordinea art. 299/1 - 299/2 Cod de procedură penală și anularea ordonanței procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Râșcani, Lucia Andriuța din 14.10.2024 prin care a fost admisă cererea avocatului Vitalie Pîslaru în interesele învinutului Iurie Focșa înaintată în cadrul cauzei penale nr. 2016020590.

Întru conformarea prevederilor procesual-penale în vigoare vizate în art. 313 alin. (4) Cod de procedură penală al RM, prin notificare, părțile au fost informate că examinarea plângerii se va petrece la data de 12.02.2025, în lipsa părților, totodată procurorul fiind obligat să prezinte instanței de judecată materialele corespunzătoare vizate prin plângerea petiționarei, în vederea unei examinări obiective a plângerii.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 12.05.2025, în legătură admiterea cererii părții petiționare în partea pregătirii actelor suplimentare ce urmează a fi depuse în instanța de judecată, se impune necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 04 martie 2025.

La 04.03.2025, examinarea plângerii nu s-a efectuat din motive că judecătorul a participat la seminarul cu genericul "*Problema efectuării acțiunilor de urmărire penală de ridicare, conservare și administrare a probelor digitale în cauzele penale*".

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05.03.2025, se impune necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 03 aprilie 2025.

Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05.03.2025, reieșind din volumul exagerat de cauze aflate în gestiunea judecătorului desemnat cu atribuții de judecător de instrucție, precum și necesitatea studierii suplimentare a materialelor cauzei penale, se impune necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 02 mai 2025.

La data de 02 mai 2025 judecătorul a fost implicat la examinarea cauzelor aflate în gestiune la Judecătoria Hîncești, sediul Leova, motiv din care prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 30.05.2025, s-a dispus necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 20 iunie 2025.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 20.06.2025, reieșind din complexitatea cazului, multitudinea de cereri depuse de partea petiționară și pentru elucidarea tuturor circumstanțelor neclare, se impune necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 14 iulie 2025.

La data de 14 iulie 2025 judecătorul Vladislav Negru s-a aflat în concediu anual de odihnă, motiv din care s-a dispus necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 08 august 2025.

Ulterior, la data de 08 august 2025 judecătorul Vladislav Negru a fost antrenat la examinarea cauzelor rămase în procedura Judecătoriei Hîncești, sediul Leova, motiv din care s-a dispus necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 29 august 2025.

La data de 29 august 2025 judecătorul Vladislav Negru a fost antrenat la examinarea demersurilor cu privire la audierea martorului minor în condiții speciale, motiv din care s-a dispus necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 04.11.2025.

La data de 04 noiembrie 2025 judecătorul Vladislav Negru se afla în concediu anulat de odihnă, motiv din care s-a dispus necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 27.11.2025.

În cadrul ședinței de judecată, petiționarul Pavel Gherman a solicitat admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării plângerii depusă de către avocatul Anatolie Ceachir în interesele petiționarilor Ala Gherman, Ion Gherman și Pavel Gherman în condițiile art. 313 Cod de procedură penală împotriva actelor organului de urmărire penală, ale procurorului și ale procurorului ierarhic superior.

Petiționara Ala Gherman, în ședința de judecată a susținut poziția expusă de petiționarul Pavel Gherman.

Petiționarul Ion Gherman în ședința judiciară nu s-a prezentat, fiind întreprinse măsuri de înștiințare despre locul, data și ora examinării cauzei, prin urmare, instanța de judecată, ghidându-se de cerințele art. 313 Cod de procedură penală, a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

92

Procurorul în ședința judiciară nu s-a prezentat, fiind întreprinse măsuri de înștiințare despre locul, data și ora examinării cauzei, prin urmare, instanța de judecată, ghidându-se de cerințele art. 313 Cod de procedură penală, a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Audiind opinia participanților la proces, studiind temeiurile de fapt și de drept invocate în cerere și raportându-le, per ansamblu, condițiilor speței, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării cauzei, reieșind din considerentele ce urmează.

Potrivit prevederilor art. 7 alin. (3), alin. (3/1) și alin. (3/2) din Cod de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.

Instanța reține că excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de inițiere de către instanțele ordinare de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a unui alt act normativ, cu normele constituționale. Ea reflectă existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea, și Curtea Constituțională, chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Edictarea și aplicarea corectă, uniformă și în spiritul principiilor constituționale a legii reprezintă pilonul statului de drept, iar, în consecință, excepția de neconstituționalitate constituie o garanție constituțională a drepturilor și libertăților conferite cetățenilor pentru apărarea lor împotriva unor eventuale abateri ale legiuitorului prin instituirea unor norme contrare Constituției.

Conform art. 135, alin. (1), lit. a) din Constituția Republicii Moldova: Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În conformitate cu pct. 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din

Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la pct. 82.

Totodată, instanța remarcă că, în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În această ordine de idei, instanța reține că verificarea constituționalității **alinatului (1) din art. 59 Cod de procedură penală în conexiune cu sintagma "Capitolul XIV Infracțiuni contra justiției" și în conexiune cu alin. (1), (2) din art. 312 Cod penal**, formează obiectul controlului constituționalității prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova și pct. 82 al Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016.

Concomitent, se atestă că în conformitate cu pct. 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, sesizarea înaintată de către petiționar întrunește condiția că norma vizată poate fi supusă controlului constituționalității, ori aceste chestiuni au tangență directă cu soluționarea cauzei.

În cauza Ivanciuc vs Romania (decizia nr.18624/03), fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat: „Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției Europene, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar (Coëmeșialții v. Belgia, cererile nr.32492/96, 32547/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și 33210/96, § 114, și Wynen v. Belgia, cererea nr.32576/96, § 41)”.

De asemenea, instanța reține că prevederile art. 6 din Convenție nu garantează dreptul ca o instanță națională sau internațională să fie sesizată cu o chestiune prejudiciară. În același timp, față de sistemul de drept ucrainean, în care persoanele fizice nu pot sesiza direct instanța constituțională, ci numai prin intermediul instanțelor de fond, care au o marjă de apreciere în privința sesizării, Curtea Europeană a statuat că instanțele au omis să analizeze cererea reclamantei din punctul de vedere al compatibilității cu dispozițiile constituționale și, prin urmare, ignorând acest aspect, deși el era specific, important și pertinent, au determinat încălcarea dispozițiilor art. 6 § 1 din Convenție Europeană.

Urmare a celor invocate, instanța găsește necesar a admite cererea petiționarilor Ion Gherman, Ala Gherman și Pavel Gherman, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate asupra textului de lege și anume a **alinatului (1) din art. 59 Cod de procedură penală în conexiune cu sintagma "Capitolul XIV Infracțiuni contra justiției" și în conexiune cu alin. (1), (2) din art. 312 Cod penal**.

În temeiul celor expuse și în conformitate cu prevederile art. art. 7, 41, Cod de procedură penală, art. 135 din Constituția Republicii Moldova, în acord cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, instanța de judecată –

DISPUNE:

73

Se admite cererea petiționarilor Ion Gherman, Pavel Gherman și Ala Gherman privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării plângerii depusă de către avocatul Anatolie Ceachir în interesele petiționarilor Ion Gherman, Ala Gherman și Pavel Gherman în condițiile art. 313 Cod de procedură penală împotriva actelor organului de urmărire penală, ale procurorului și ale procurorului ierarhic superior.

Se ridică excepția de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității asupra textului de lege, și anume a **alinatului (1) din art. 59 Cod de procedură penală în conexiune cu sintagma "Capitolul XIV Infracțiuni contra justiției" și în conexiune cu alin. (1), (2) din art. 312 Cod penal.**

Se remite în adresa Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea petiționarilor Ion Gherman, Ala Gherman și Pavel Gherman.

Încheierea separat nu este susceptibilă căilor de atac, însă poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,
Judecătorul
Copia corespunde originalului,
Judecătorul

Vladislav Negru

Vladislav Negru